

Perspectiefnota

2019-2022

Perspectiefnota 2019–2022

Voor u ligt de Perspectiefnota (PPN) 2019–2022. Zoals gebruikelijk is de voortgangsinformatie zichtbaar gemaakt met behulp van een afzonderlijke ‘Hoofdpijnenrapportage’ en niet opgenomen in deze PPN. Dit komt tegemoet aan één van de wensen van een raadsbrede werkgroep die in 2015 heeft geadviseerd over ons P&C-instrumentarium. De Hoofdpijnenrapportage wordt ter kennisname aan u aangeboden. U stelt deze niet vast en de rapportage wordt dus ook niet gebruikt voor begrotingswijzigingen voor het begrotingsjaar 2018. Dat laatste doen we met de voorliggende PPN, die we u wel ter vaststelling aanbieden.

Naast financiële mutaties over 2018 geeft de PPN de kaders voor de meerjarenbegroting 2019-2022. In ons Coalitieakkoord 2018-2022 ‘Door verbinding naar resultaat’ is onze visie uitgewerkt in vijf programma’s en 10 prioriteiten. Wij zijn ervan overtuigd dat we alleen resultaat kunnen boeken als we op een meer programmatische wijze gaan werken, dus met oog voor de samenhang der dingen en met focus op de uitvoering. We willen vooral bereiken dat ons werk duidelijker is voor onze inwoners, zodat zij zich uitgenodigd voelen daarin een actieve rol te nemen.

Aangezien de inkt van het Coalitieakkoord nauwelijks droog is en de nadere uitwerking in een nieuw collegeprogramma nog moet plaatsvinden, is dit een beleidsarme PPN waarbij de nadruk ligt op het uitvoeringsjaar 2018. Wij hebben ervoor gekozen om de besluitvorming over de claims voor 2019 en latere jaren in beginsel uit te stellen tot de behandeling van de Programmabegroting 2019-2022. Uitzondering is bijvoorbeeld een aantal personele claims als gevolg van verander(en)de wet- en regelgeving. Deze medewerkers zijn op korte termijn nodig.

In de voorbereiding op de Programmabegroting 2019-2022 zal op basis van het dan geldende budgettaire beeld (onder andere de verwerking van de meicirculaire van het gemeentefonds) een nieuwe doorrekening worden gemaakt van alle plannen, mede tegen de achtergrond van onze ambities. Dan kunnen wij ook bekijken hoe de plannen van de gemeente Steenwijkerland zich verhouden tot de gezamenlijke opgaven in het kader van het Interbestuurlijk Programma van het Kabinet en de decentrale overheden. Naar onze mening kunt u hierdoor in november een betere integrale afweging maken.

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

de secretaris,
Judith de Groot

de burgemeester,
Rob Bats

Inhoud

Perspectiefnota 2019–2022	2
1. Onze koers	4
1.1. Speerpunten 2019-2022 (en latere jaren)	4
1.2. Interbestuurlijk programma Rijk/decentrale overheden	5
2. Wat zien we om ons heen?	7
2.1. Kansen	7
2.2. Bedreigingen	8
3. Financieel beeld	12
3.1. Begrotingspositie	12
3.2. Vermogenspositie	15
4. Kaders Programmabegroting 2019-2022	17
4.1. Inleiding	17
4.2. Kaders	17
4.3. Loonkostenontwikkelingen	17
4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen	18
4.5. Prijsinflatie grondexploitatie	18
4.6. Rente	20
4.7. Loon –en prijsinflatie subsidies	20
4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten	20
4.9. Tarief 2019 voor het prestatiecontract	20
4.10. Groei aantal woningen	20
4.11. Groei aantal inwoners	20
5. Te nemen besluiten	21
6. Bijlagen Perspectiefnota 2019-2022	22
6.1. Bestedingsplan 2019-2022	22
6.2. Budgetafwijkingen	26

1. Onze koers

In het collegeprogramma 'Verantwoord anders 2014-2018' en het bijbehorende "addendum" staan de koers en speerpunten van het vorig college benoemd. Voorliggende perspectiefnota is geschreven op het moment dat de gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest, een nieuw college van Burgemeester en Wethouders is gevormd en aan een nieuw collegeprogramma wordt geschreven.

In het jaarverslag over 2017 leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten met name over het afgelopen jaar. Daarnaast is op hoofdlijnen terug geblikt op de afgelopen vier jaar en is een globale vooruitblik gegeven op de nieuwe bestuursperiode.

Zoals gezegd, is dit een beleidsarme PPN, waarbij de nadruk ligt op het uitvoeringsjaar 2018. Wij hebben ervoor gekozen om de besluitvorming over de claims voor 2019 en latere jaren in beginsel uit te stellen tot de behandeling van de Programmabegroting 2019-2022. Uitzondering is bijvoorbeeld een aantal personele claims als gevolg van verander(en)de wet- en regelgeving, zoals de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook stellen wij voor om een aantal personele claims te honoreren die betrekking hebben op de uitvoering van eerder gemaakte beleidskeuzes. De werving voor eventueel nieuw personeel zal tijdig moeten starten, wil men op 1-1-2019 aan de slag kunnen.

1.1. Speerpunten 2019-2022 (en latere jaren)

Op 14 mei 2018 is ons nieuwe college geïnstalleerd en het Coalitieakkoord 2018-2022 ('Door verbinding naar resultaat') gepresenteerd én is de portefeuilleverdeling bekendgemaakt. Wij concentreren ons in dit akkoord op onze visie die is uitgewerkt in 5 programma's en 10 prioriteiten. Wij zijn ervan overtuigd dat we alleen resultaat kunnen boeken als we op een meer programmatische wijze gaan werken, dus met oog voor de samenhang der dingen en met focus op de uitvoering. De 5 programma's zijn:

1. De inwoner op 1;
2. Duurzaam;
3. Samen redzaam;
4. Werk aan de winkel;
5. Mijn Steenwijkerland.

Met het benoemen van 10 prioriteiten brengen wij focus aan en willen wij sturen op concrete resultaten. De prioriteiten zijn activiteiten en projecten waar wij extra energie op inzetten. Soms hebben deze een directe relatie met de integrale programma's. De prioriteiten zijn:

1. Inwonersinitiatieven versterken vanuit een participerende overheid;
2. Regionale samenwerking;
3. De afhankelijkheid van gas verminderen;
4. Opwekking duurzame energie aanjagen;
5. Maatwerk leveren in het sociaal domein;
6. Vergrijzing als kans;
7. Jongeren kansen geven op werken en wonen;
8. Slimme & schone mobiliteit;
9. Dienstverlening aan de inwoner (vriendelijk en uitnodigend);

10. Matching op de arbeidsmarkt.

Naast de genoemde programma's en prioriteiten hebben wij een aantal uitgangspunten opgenomen in het Coalitieakkoord. Deze uitgangspunten geven het financieel kader voor de komende jaren:

1. Wij willen een solide financieel beeld voortzetten met een reëel sluitende meerjarenbegroting;
2. De algemene reserve zit nu op voldoende omvang en wij willen dat zo houden als een veilige achtervang;
3. De lokale lasten worden jaarlijks trendmatig aangepast en stijgen niet meer;
4. Financiële ruimte voor prioriteiten moet gevonden worden door herschikking;
5. Voor de uitvoering van de programma's wordt per programma een aanjaagbudget beschikbaar gesteld.

Wij willen het akkoord uitwerken tot een collegeprogramma waarin de programma's en prioriteiten worden uitgewerkt en ingepast in het gemeentelijk beleidskader. Het collegeprogramma leggen wij voor aan de inwoners van Steenwijkerland en vertalen wij in een voorstel aan uw raad. Daarmee krijgen de voornemens uit het Coalitieakkoord de concreetheid om op te kunnen sturen.

1.2. Interbestuurlijk programma Rijk/decentrale overheden

Op 14 februari 2018 hebben het Kabinet, VNG, IPO en Unie van Waterschappen een akkoord gesloten om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Deze afspraken die zijn vastgelegd in het interbestuurlijk programma 'Samen meer bereiken' vormen de start van het gezamenlijk interbestuurlijk programma en een agenda. Het belangrijkste doel is een optimale samenwerking tussen de overheden, zodat er rond belangrijke maatschappelijke opgaven een meer gezamenlijke en effectieve aanpak komt. Er ligt een gezamenlijke agenda met tien opgaven:

1. Samen aan de slag voor het klimaat;
2. Toekomstbestendig wonen;
3. Regionale economie als versneller;
4. Naar een vitaal platteland;
5. Merkbaar beter in het sociaal domein;
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen;
7. Nederland en migrant voorbereid;
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving;
9. Passende financiële verhoudingen;
10. Overkoepelende thema's.

Voor wat betreft de financiële uitgangspunten is afgesproken dat alle overheden zich financieel inzetten voor de opgaven. Voor het gemeentefonds is de zogenaamde normeringssystematiek ('gelijk de trap op, gelijk de trap af') verbreed naar de totale uitgaven van het Rijk. Hierdoor komt extra geld beschikbaar voor gemeenten via hogere accessen. Dit geeft gemeenten en provincies meer vrij besteedbaar budget dat (deels) kan worden ingezet voor de gezamenlijke opgaven. Daarnaast heeft het Kabinet voor een aantal van de gezamenlijke opgaven zogenaamde 'enveloppen' beschikbaar gesteld via het Regeerakkoord. Er is vertrouwen tussen de

ondertekenaars dat partijen met de beschikbaar gestelde middelen samen de benodigde resultaten kunnen bereiken waarbij de resultaten zullen worden gemonitord. Voor de gemeente Steenwijkerland liggen er kansen, omdat de benoemde opgaven ook in meer of mindere mate spelen binnen onze gemeente.

In het hoofdstuk hierna gaan wij in op kansen en bedreigingen, die wij voorzien voor de toekomstige realisatie van ons beleid.

2. Wat zien we om ons heen?

In dit hoofdstuk schetsen we de context waarin we ons in Steenwijkerland bevinden en ons werk doen. Die context is in sterke mate bepalend voor wat kan en niet kan, voor wat gewenst en ongewenst is en voor de koers die we voor de komende jaren kiezen.

2.1. Kansen

- ▲ Duurzaamheid is een actueel en urgent thema en ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Er is een groeiend bewustzijn in de samenleving. Dit is een goede voedingsbodem voor het zetten van stappen in de energietransitie (bijvoorbeeld energieneutraal en gasloos wonen).
- ▲ Buitenlandse toeristen wisten Nederland in 2017 vaker te vinden dan in 2016. In totaal brachten in 2017 17,6 miljoen buitenlanders minimaal één nacht door in Nederland, een toename van 11% ten opzichte van 2016. Deze trend is ook bij ons waar te nemen, met name in Giethoorn. Meer toeristen die ons gebied bezoeken zullen meer besteden en daarmee de lokale economie versterken. Keerzijde is dat veel toeristen negatieve gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid. Samen met 't Gieters Belang en Giethoorn Onderneemt proberen we de negatieve gevolgen te verminderen. De regio moet meer profiteren van de populariteit van Giethoorn. We werken nauw samen met buurgemeenten om toeristen te spreiden over de regio.
- ▲ In Steenwijkerland neemt het aantal oudere inwoners in verhouding toe ten opzichte van jongere inwoners. Onze inwoners worden gemiddeld steeds ouder. Naar verwachting is in 2030 bijna 30% van onze inwoners 65 jaar of ouder. We willen graag dat Steenwijkerland een gemeente is waar je goed en gezond ouder kunt worden. We leggen de nadruk met name op de kansen die vergrijzing biedt bij het in kaart brengen van de gevolgen van de vergrijzing voor onze gemeente. Daartoe willen we een plan maken samen met de ouderen, de ouderenorganisaties, mensen uit andere leeftijdsgroepen, deskundigen en andere partijen. In dat plan zullen onder andere elementen als wonen, de sociale leefomgeving en ondersteuning en zorg aan de orde komen.
- ▲ In maart 2018 hebben de colleges van de gemeenten Steenwijkerland en Westerveld het rapport 'Toegang sociaal domein: Dichtbij, laagdrempelig en integraal' vastgesteld. Daarin staat dat we gaan toewerken naar één lokale integrale toegang tot ondersteuning in het sociaal domein. Dat wil zeggen: één plek of loket waar inwoners terecht kunnen voor ondersteuningsvragen op het gebied van de WMO, jeugd en Participatiewet. Ze krijgen dan één regisseur en één plan met daarin één aanpak voor hun vragen. Het samengaan van de bestaande, reeds deels geïntegreerde toegang, met de IGSD betekent dat processen anders en mogelijk beter ingericht kunnen worden. De inwoner kan hierdoor nog beter geholpen worden.
- ▲ Op 1 januari 2018 is Sociaal Werk De Kop begonnen. Hiermee is er één herkenbaar punt gekomen waar inwoners terecht kunnen met vragen op het gebied van ondersteuning, opgroeien en opvoeden. Hiermee is een forse versterking van de preventieve infrastructuur in onze gemeente gerealiseerd. Het onderbrengen van schulddienstverlening bij De Kop biedt kansen voor een (nog) betere integrale dienstverlening aan onze inwoners in het voorliggend veld.

- ▲ De resultaatgerichte financieringssysteem voor de bekostiging van de jeugdhulp biedt een prikkel tot meer samenwerking tussen zorgaanbieders, meer mogelijkheden tot een flexibele inzet van zorg en meer mogelijkheden om de uitgaven van de jeugdhulp te monitoren.
- ▲ Vanaf dit jaar kunnen alle peuters tussen 2 en 4 jaar naar de kinderopvang. Voor kinderen met een dreigende taalachterstand en peuters in een kwetsbare thuissituatie is er de mogelijkheid om meer uren van deze voorziening te gebruiken. Hiermee is de preventieve infrastructuur voor jonge kinderen verstevigd.
- ▲ In de woonprogrammering voor West-Overijssel wordt aangegeven dat er in Steenwijkerland tot 2027 nog een woningvraag is van tussen de 1.065 en 1.300 woningen. Dit biedt kansen om door toevoeging van woningen bestaande kernen en wijken een impuls te geven. Dit vergt maatwerk. Het is van belang de woningprogrammering goed af te stemmen op de behoefte en geen nieuwe woningen toe te voegen in kernen waar al sprake is van krimp of dit op de korte termijn wordt verwacht.
- ▲ Op 1 januari treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet heeft grote consequenties voor de gemeente, zowel bestuurlijk als de wijze waarop inwoners en ondernemers betrokken worden en qua dienstverlening, processen, systemen en wijze van werken. De wet biedt de mogelijkheid om – binnen het kader van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving – ontwikkelingen eenvoudiger te faciliteren, uitgaande van het ‘ja, mits’-principe. Bij ontwikkelingen zullen inwoners en ondernemers in een vroegtijdig stadium betrokken worden.
- ▲ In februari 2017 heeft de gemeenteraad de ‘Woonvisie Steenwijkerland 2017-2021’ vastgesteld. In de woonvisie staat een aantal belangrijke aanknopingspunten om bewonersbetrokkenheid te realiseren, in te zetten op duurzaamheid en leefbaarheid te vergroten. Bewonersinitiatieven die hierop inspelen worden omarmd en inwoners worden uitgenodigd met innovatieve initiatieven te komen. Dit kan ook in collectief particulier opdrachtgeverschap. De eerste initiatiefnemers hebben de gemeente inmiddels hierover benaderd.
- ▲ Steeds meer mensen willen zelf de regie over hun omgeving, over hun gegevens en over de producten en diensten die zij van ons afnemen. Dat betekent dat wij moeten zorgen voor dienstverlening op maat, in de zin van bereikbaarheid, taal en kanaal. Continu monitoring (klantsignaalmanagement) en aanpassing van onze dienstverlening is essentieel.

2.2. Bedreigingen

Algemeen

- ▼ In Steenwijkerland bestaan groei en krimp van de bevolking naast elkaar. Krimp van het totale aantal huishoudens in de gemeente wordt verwacht rond 2035. Er is een toename van leegkomend vastgoed in de gemeente, onder andere doordat scholen samengaan en doordat het winkelbestand afneemt. Overigens biedt dit ook kansen bijvoorbeeld door transformatie van leegstaand vastgoed naar een woonfunctie.
- ▼ Onze bevolking vergrijst en kwetsbare mensen blijven langer thuis wonen. Het toegankelijk houden van de openbare ruimte voor deze doelgroep is een aandachtspunt.

- ▼ De ontgroening in Steenwijkerland heeft grote gevolgen voor de onderwijshuisvesting. De omvangrijke leegstand in het basisonderwijs zet zich door naar het voortgezet onderwijs. Dit vraagt om de nodige aanpassingen in de onderwijshuisvesting.
- ▼ De nieuwe AVG (algemene verordening gegevensbescherming) speelt een belangrijke rol bij de regie over persoonlijke gegevens. De nieuwe AVG kan mogelijk op gespannen voet staan met onze wens om inwoners vanuit oogpunt van dienstverlening op een pro-actieve manier te benaderen.
- ▼ Met de opkomst van de sociale platformen is het heel makkelijk voor mensen om informatie en meningen snel en veel te delen. Omdat (negatieve) informatie snel verspreid wordt, is het zaak snel en adequaat te reageren op klachten die via social media worden geuit. Vanaf 2018 hebben we extra formatie voor beleidsontwikkeling en uitvoering op het vlak van social media.
- ▼ Een groeiend gebruik van digitale toepassingen betekent niet automatisch dat daarmee ook de digitale vaardigheden toenemen. Dat geldt niet alleen voor laaggeletterden, mensen die opgegroeid zijn met een andere taal of ouderen. Ook jongeren en hoger opgeleiden zijn niet allemaal voldoende digitaal vaardig. We zullen daarom altijd oog moeten blijven houden voor hen en maatwerk leveren waar dat nodig is.

Wij zien ook een aantal financiële bedreigingen:

- ▼ In de maartcirculaire 2018 van het gemeentefonds staan zaken vermeld die mogelijk een (financiële) bedreiging vormen voor de gemeente:
 1. Fundamentele herziening van de financiële verhoudingen. Onduidelijk is wanneer dit gaat spelen. In de maartcirculaire staat het volgende: de huidige uitgangspunten worden tegen het licht gehouden en indien nodig herzien of de toepassing ervan herijkt;
 2. Verdeling algemene uitkering gemeentefonds: Overheveling Integratie-uitkering Sociaal domein (2019) inclusief de middelen voor de jeugdhulp;
 3. Gemeenten moeten de helft van de hogere lasten ten gevolge van de invoering van het vaste abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen betalen en daarnaast wordt een groter beroep verwacht op die voorzieningen als gevolg van een aanzuigende werking van dat lagere abonnementstarief.

In de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds zal naar verwachting meer duidelijkheid komen op bovengenoemde punten. U wordt daarover geïnformeerd.

- ▼ Op 5 juli 2018 stelt het Algemeen Bestuur van de IGSD¹ Steenwijkerland & Westerveld de begroting 2019-2022 vast waarbij de gemeenteraden van de twee deelnemende gemeenten vooraf in de gelegenheid zijn gesteld om een zienswijze af te geven. In de concept begroting van IGSD is sprake van een financiële tegenvaller bij de programmakosten.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Programmakosten	463.650	417.700	348.200	348.200

Indien de IGSD begroting ongewijzigd wordt vastgesteld dan heeft dat negatieve financiële gevolgen voor de gemeente. De uitgaven van gemeenschappelijke regelingen, waaronder de IGSD, behoren op grond van de Gemeentewet tot de 'verplichte uitgaven' en moeten in de

¹ Intergemeentelijke Sociale Dienst.

gemeentebegroting worden opgenomen. Bij de opstelling van de programmabegroting 2019-2022 zal daar dan rekening mee moeten worden gehouden.

- ▼ De GGD IJsselland is een Gemeenschappelijke regeling van elf gemeenten. De komende jaren verwachten wij behoefte aan extra inzet op preventie (denk aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden en -verschillen, roken, overmatig alcoholgebruik en overgewicht). De GGD verwacht dat nieuwe beleidsopgaven en de benodigde intensivering van bestaand beleid zullen leiden tot een verhoogde gemeentelijke bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD IJsselland.
- ▼ Zoals eerder aan u vermeld, vergt de invoering van de vennootschapsbelasting een flinke investering voor de gemeente door de extra (structurele) werkzaamheden, benodigde inhuur van externe adviseurs en opleidingen van personeel. Op dit moment bestaat veel onduidelijkheid over de manier waarop gemeenten hun winst dienen te berekenen. Deze onduidelijkheid zal waarschijnlijk nog enige jaren aanhouden. Het kan er ook toe leiden dat de Belastingdienst het moment van opleggen van een definitieve aanslag zoveel mogelijk naar achter zal verplaatsen. Het gevolg van de onzekerheid is dat het mogelijk tot eind 2021 kan duren voordat een definitieve aanslag over 2016 wordt opgelegd.

Risico's

- ▼ Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen om de taken van de Participatiewet per 1 januari 2020 zoveel mogelijk toe te voegen aan de integrale toegangstaken van de WMO/Jeugd. Gelijktijdig zijn we, onder andere als gevolg van de ontvlechting met de IGSD en de bezuinigingen van rijkswege op de sociale werkvoorziening, bezig met de toekomstvisie op NoordWestGroep. Hierdoor bestaat het risico dat de huidige dienstverlening – die gewoon voortgezet moet worden – hier hinder van ondervindt.
- ▼ In 2016 en 2017 werd het beschikbare budget voor de Jeugdhulp opgehoogd, omdat de uitgaven hoger waren dan in eerste instantie werd verwacht (+ € 400.000 respectievelijk + € 925.000). Het is onduidelijk wat precies de oorzaken zijn van deze hogere uitgaven. Daar wordt samen met de andere gemeenten in de regio onderzoek naar gedaan. Zo lang er geen duidelijkheid is, bestaat de kans dat zich in 2018 wederom financiële tegenvallers voordoen bij de Jeugdzorg.
- ▼ De invoering van de resultaatgerichte jeugdhulp is een majeure operatie. Op dit moment doet zich een aantal aanloopproblemen voor, die leiden tot fricties in de uitvoering. Voor zover ons bekend gaat dit niet ten koste van de zorg voor jeugdigen. Wel vraagt het managen van de invoering veel van het Regionaal Serviceteam Jeugd (voorheen BVO) en betekent de invoering extra belasting voor de jeugdconsulenten en zorgaanbieders.
- ▼ Met betrekking tot de rioolheffing is de raad de afgelopen jaren regelmatig geïnformeerd over het dossier inzake de aanslag rioolheffing van een woningbouwstichting. Er spelen procedures tegen de aanslagen voor de rioolheffing van 2013, 2014 en 2015. De aan de woningstichting opgelegde aanslagen rioolheffing 2013 tot en met 2015 zijn in eerste instantie vernietigd door de rechtbank. Het gaat om een bedrag van circa € 500.000 aan rioolheffing per jaar. Tegen de aanslagen 2016, 2017 en 2018 is ook bezwaar gemaakt. Tegen de uitspraak van de rechtbank hebben we op 8 mei hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof. De mondelinge behandeling van het hoger beroep heeft op 10 januari 2018 plaatsgevonden. Bij uitspraak van 27 februari 2018 heeft het Hof ons hoger beroep gegrond verklaard. Van een overschrijding van de

opbrengstlimiet is volgens het Hof geen sprake. Ook op de overige, meer juridische, punten zijn we in het gelijk gesteld. De aanslagen rioolheffing blijven volledig in stand. Tegen de uitspraak kan binnen zes weken beroep in cassatie bij de Hoge Raad worden ingesteld. Dit heeft de woningstichting inmiddels gedaan.

3. Financieel beeld

3.1. Begrotingspositie

Zoals uit de tabel kan worden opgemaakt is er sprake van een positief saldo voor de jaren 2019 t/m 2022. Bij de opstelling van de Programmabegroting 2019-2022 zal op basis van het dan geldende budgettaire beeld (onder meer de verwerking van de meicirculaire) een nieuwe doorrekening worden gemaakt en kan zo nodig een heroverweging van het nu voorliggende bestedingsplan plaatsvinden.

Tabel 1: Financieel beeld (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	I/ S	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo (Programmabegroting 2018-2021, p. 12 en p. 53)	S	-570.000	-537.000	-291.000	-45.000	-45.000
Incidentele baten en lasten (Programmabegroting 2018-2021, p.53)	I	-163.000	-161.000			
Materieel saldo (Programmabegroting 2018-2021, p. 53)		-733.000	-698.000	-291.000	-45.000	-45.000
Diverse raadsbesluiten (19/12/17):						
Onttrekking reserve Leefbaarheid i.v.m. berging ijsclub (rente)	S	560	560	560	560	560
Vaststelling belastingverordeningen 2018	S	-38.353	-38.353	-38.353	-38.353	-38.353
Opkomst bevorderende maatregelen verkiezingen	I	24.000				
Besparing i.v.m. subsidie aan MHC Steenwijk	S	-20.200	-20.200	-20.200	-20.200	-20.200
Nota R&V 2017, kernenbeleid / burgerinitiatieven	S	-	60.000	60.000	60.000	60.000
Nota R&V 2017, kapitaallasten kernenbeleid	S	5.312	5.182	5.051	5.051	5.051
Nota R&V 2017, opheffen reserve kunstobjecten	S	-20.570	-20.570	-20.570	-20.570	-20.570
Nota R&V 2017, structureel budget kunst	S	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Herinrichting Markt Steenwijk, investering	S	24.400	23.960	23.520	23.080	22.640
Herinrichting Markt Steenwijk, onderhoud fontein en pollers	S	18.500	18.500	18.500	18.500	18.500
Brug dynamisering park Rams Woerthe Steenwijk (rente)	S	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Aankoop grond stadstuin Steenwijk (rente)	S	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Diverse raadsbesluiten (06/03/17):						
Afboeken boekwaarde voormalig schoolgebouw Blankenham	S	-7.091	-7.091	-7.091	-7.091	-7.091
Aanleg weg en parkeerplaatsen Blankenham (kapitaallasten)	S	5.390	5.313	5.236	5.159	5.082
Totaal raadsbesluiten tot en met april 2018		26.248	61.601	60.953	60.436	59.919
Overige mutaties:						
Budgetafwijkingen (structureel)	S	-623.813	-274.651	-89.861	17.703	-30.937
Budgetafwijkingen (incidenteel)	I	1.941.376	338.667	-50.000	-	-
Prijscompensatie (0,1%) uitgaven	S		30.628	30.017	29.988	29.987
Prijscompensatie (0,1%) inkomsten	S		-14.647	-14.647	-14.647	-14.647
Indexatie lonen en sociale lasten	S		683.512	678.702	678.702	678.871
Aanpassen jaarschijf 2022	S					127.710
Verhoging BTW-tarief van 6% naar 9%	S		20.000	20.000	20.000	20.000
Algemene uitkering gemeentefonds (AU):						-
Nieuwe accresraming na correctie voor lonen, prijzen en volume	S	-477.528	-1.599.568	-2.777.048	-3.675.514	-4.877.648
Stelpost: Compensatie prijzen en lonen	S	-	-651.676	-649.245	-646.891	-646.435
Hoeveelheidsverschillen	S	-437.479	-284.790	-261.852	-147.223	-147.223
Aanpassen jaarschijf 2022	S					119.324
Mutaties Decentralisatieuitkering 3 D's: Budget AWBZ naar WMO	S					-9.990
Mutaties Decentralisatieuitkering 3 D's: Participatiewet	S					-215.532
Stelpost: Decentralisatieuitkering Gezond in de stad	S					-63.555
Stelpost: Ruimte onder het BTW-compensatiefonds	S	656.602	829.406	1.003.379	1.146.760	1.322.254
Stelpost: Onderuitputting 2017	S	387.992	192.541	191.822	191.127	190.992
Totaal overige mutaties		1.447.150	-730.578	-1.918.733	-2.399.995	-3.516.829

Structureel (beschikbaar voor Bestedingsplan 2019-2022)	S	-1.061.978	-1.544.644	-2.098.780	-2.384.559	-3.501.910
Incidenteel	I	1.802.376	177.667	-50.000	-	-
Subtotaal:		740.398	-1.366.977	-2.148.780	-2.384.559	-3.501.910
Bestedingsplan 2019-2022:						
Structureel	S		551.000	551.000	551.000	551.000
Incidenteel	I		196.000	76.000	-	-
Totaal bestedingsplan		-	747.000	627.000	551.000	551.000
Totaal perspectiefnota 2019-2022:						
Structureel	S	-1.061.978	-993.644	-1.547.780	-1.833.559	-2.950.910
Incidenteel	I	1.802.376	373.667	26.000	-	-
Toevoegen/ onttrekken aan reserves	I		-373.667	-26.000	-	-
Saldo perspectiefnota		740.398	-993.644	-1.547.780	-1.833.559	-2.950.910
- = voordeel						

In de tabel is onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele inkomsten en uitgaven (I/S). In principe vallen onder 'Incidenteel' de uitgaven en inkomsten met een eenmalig karakter en een looptijd van maximaal drie jaar. De incidentele uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve vrij besteedbaar. Voor de jaren 2019 tot en met 2022 wordt dan ook een beroep gedaan op deze reserve tot een bedrag van afgerond € 430.000.

Toelichting begrotingspositie.

De perspectiefnota start met het saldo van de Programmabegroting 2018-2021 zoals op blz. 12 en 53 van deze begroting staat vermeld.

Het saldo is als volgt opgebouwd:

Tabel 2: Opbouw van het begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo (Programmabegroting 2018-2021, p. 12 en p. 53)	-570.000	-537.000	-291.000	-45.000	-45.000
Incidentele baten en lasten (Programmabegroting 2018-2021, p.53)	-163.000	-161.000			
Materieel saldo (Programmabegroting 2018-2021, p. 53)	-733.000	-698.000	-291.000	-45.000	-45.000
- = voordeel					

Diverse begrotingswijzigingen

De financiële gevolgen van de besluiten tot en met de raadsvergadering van april 2018 zijn verwerkt in deze nota.

Overige mutaties

Budgetafwijkingen structureel en incidenteel

In hoofdstuk 6.2 zijn de structurele en incidentele budgetafwijkingen vermeld en van een nadere toelichting voorzien.

Prijscompensatie 0,1% uitgaven en inkomsten

De prijscompensatie voor 2019 ten opzichte van 2018 komt uit op 0,1%². Dit is overeenkomstig de 'Kadernota Financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018' waarin op p. 11 staat vermeld dat de berekening van de prijsontwikkeling wordt bepaald aan de hand van de gegevens van het Centraal Planbureau (CPB). Meer specifiek gaat het om de 'prijscompensatie voor intermediair verbruik.

² Prijs intermediair verbruik (kerngegevenstabel 2016-2019, Centraal Economisch Plan, CPB, maart 2018).

Eventuele bijstellingen over voorgaande jaren worden meegenomen bij de berekening van het percentage voor prijsontwikkeling voor het komende begrotingsjaar.

Lonen en sociale lasten + periodieke verhogingen 2022

In oktober 2018 hebben de VNG en de vakbonden de 'Cao Gemeenten 1 mei 2017 – 1 januari 2019' bekrachtigd. Hiermee is de Cao definitief. In de programmabegroting 2018-2021 hebben wij aangegeven dat de geraamde 4,4% stijging voldoende moet zijn om de nieuwe Cao te kunnen bekostigen. Onzekere factoren daarbij zijn de procentuele stijging van de werkgeverslasten en de doorvertaling van de afspraak om op landelijk niveau tot en met 2023 in totaal 5250 banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren.

Voor 2019 wordt op basis van de actuele ramingen van het CPB³ uitgegaan van een stijging van de lonen en sociale lasten van 3%. Uiteraard vindt een bijstelling van het geraamde percentage voor de salariskosten en sociale lasten plaats, zodra hierover meer inzicht bestaat. Daarnaast wordt jaarlijks een bedrag van € 125.000 opgenomen voor de stijging van de loonkosten als gevolg van periodieke verhogingen.

Aanpassen jaarschijf 2022

Het betreft een bijstelling van de jaarschijf 2022 t.o.v. 2021.

Algemene uitkering gemeentefonds (AU)

Het rijk informeert de gemeenten in circulaire over de gemeentefondsuitkeringen. De ontwikkeling hiervan wordt voor een belangrijk deel bepaald door de hoogte van de rijksuitgaven. Wijziging in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de algemene uitkering ('samen de trap op samen de trap af'). De maartcirculaire 2018 bevat uitsluitend de cijfermatige uitwerking van het Regeerakkoord en de programmastart van het interbestuurlijk programma 'Samen meer bereiken'. De circulaire geeft een geactualiseerd (algemeen) meerjarig financieel beeld voor gemeenten met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen en de nieuw op te stellen collegeprogramma's.

Algemene uitkering: Nieuwe accresraming, na correctie voor lonen, prijzen en volume

Op basis van de maartcirculaire van 2018 wordt voor 2018 en volgende jaren een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds verwacht, ook na correctie voor lonen, prijzen en volume. Deze middelen zijn (deels) bestemd voor de gezamenlijke opgaven uit het interbestuurlijk programma.

Algemene uitkering gemeentefonds: Compensatie lonen en prijzen (stelpost)

Op basis van de maartcirculaire 2018 wordt voor 2019 en volgende jaren een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds voor prijs- en loonontwikkelingen (inclusief sociale lasten) verwacht.

Algemene uitkering gemeentefonds: Hoeveelheidsverschillen (volume)

Het betreft hier een bijstelling van de algemene uitkering op basis van aantallen en hoeveelheden. Voorbeelden hiervan zijn het aantal inwoners en het aantal bijstandsontvangers.

³ Prijs overheidsconsumptie beloning werknemers (kernegegevenstabel 2016-2019, Centraal Economisch Plan, CPB, maart 2018).

Algemene uitkering gemeentefonds: Aanpassing jaarschijf 2022

De jaarschijf 2022 is ten opzichte van 2021 aangepast. Dit bedrag bevat onder andere een opschalingskorting gemeenten voor lagere apparaatslasten, deze loopt ook nog door tot 2025.

Mutaties Sociaal domein (aanpassing jaarschijf 2022)

De mutaties in het sociaal domein en de opgenomen stelpost voor de Decentralisatieuitkering Gezond in de stad worden budgettair neutraal verwerkt in de begroting en hebben geen invloed op het begrotingssaldo. Voor het sociaal domein is het jaar 2022 toegevoegd op basis van de stand septembercircularis (geen nieuwe gegevens bekend).

Stelpost: Ruimte onder het BTW-compensatiefonds (BCF)

In de septembercircularis 2017 is een optimistische reeks opgenomen van verwachte onderschrijdingen van het plafond BCF, dus toevoegingen aan het gemeentefonds. Nu de recessie voorbij is zullen gemeenten de opgelopen investeringsachterstand willen inlopen, zeker met toenemende accressen. Ook zullen declaraties toenemen door wettelijke maatregelen als het vervallen van de zogenaamde koepelvrijstelling en de sportvrijstelling. Daarnaast stijgt in de berekening van het ministerie van Financiën het plafond terwijl de lasten gelijk blijven. Dat geeft al een kunstmatige ruimte. Een ruimte die in de startnota nog groter wordt door toenemende accressen als gevolg van de gewijzigde normeringsmethodiek. Kortom, de opgenomen ruimte onder het plafond BCF kan niet als volledig vrij inzetbaar worden beschouwd. Om te voorkomen dat we bij de jaarrekening verrast worden door een negatieve afrekening op dit onderdeel, nemen we een stelpost op.

Stelpost: Onderuitputting 2017

Lagere rijksuitgaven dan verwacht in de septembercircularis 2017 leiden tot een lager accres. De afrekening volgt in de meicircularis 2018. Dat bevat een structureel en incidenteel element.

3.2. Vermogenspositie

In de volgende tabel hebben wij de ontwikkeling van de vermogenspositie per 1-1-2019 voor u in beeld gebracht. De raadsbesluiten tot en met de vergadering van 24 april 2018 zijn in dit overzicht verwerkt.

Tabel 3: Ontwikkeling van de vermogenspositie (Bedragen x € 1.000)

Stand per 1-1-2019	Programmabegroting 2018-2021	Perspectiefnota 2019-2022 (excl. Besluitvorming)	Vershil
Algemene reserves	25.074	27.569	2.495
Bestemmingsreserves	17.249	15.571	-1.678
Voorzieningen	7.275	8.183	908
Totaal:	49.598	51.323	1.725

Er is geen rekening gehouden met het positieve resultaat van de jaarrekening 2017 van afgerond € 3,7 miljoen. Dat geldt ook voor het vervallen van de winsten in de meerjarenraming grondexploitatie conform nieuwe regels vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De vaststelling van de jaarrekening 2017 staat op de raadsagenda van 10 juli 2018.

Ook is nog geen rekening gehouden met de mutaties in de reserves voortvloeiende uit de budgetafwijkingen 2018 zoals opgenomen in bijlage 6.1. Wordt met beide laatste factoren wel rekening gehouden en dus vooruit gelopen op besluitvorming in uw raad, dan bedraagt de vermogenspositie per 1-1-2019 (excl. Voorzieningen) volgens onderstaande tabel afgerond € 45,5 miljoen.

Tabel 4: Vermogenspositie na verwerking mutaties PPN (Bedragen x € 1.000)⁴

Omschrijving	Perspectiefnota 2019-2022
Stand 1-1-2019 (o.b.v. de primitieve begroting 2018-2021)	42.323
Begrotingswijzigingen 2018	817
<i>Subtotaal</i>	<i>43.140</i>
Resultaat jaarrekening 2017	3.682
Budgetafwijkingen 2018	-1.377
Actuele stand per 1-1-2019	45.445

Ten opzichte van de programmabegroting is er sprake van een lichte verbetering. Daarbij is uiteraard nog geen rekening gehouden met eventuele aanvullingen op het bestedingsplan n.a.v. de toekomstige besluitvorming bij de Programmabegroting 2019-2021.

⁴ Exclusief voorzieningen.

4. Kaders Programmabegroting 2019-2022

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De financiële vertaling van een deel van deze kaders is reeds meegenomen in deze perspectiefnota. De kaders zijn gebaseerd op de door uw raad vastgestelde nota's behorende bij de kadernota.

4.2. Kaders

Onderstaand treft u de kaders aan voor o.a. de prijs- en loonindexcijfers en de te hanteren rekenrente. De met een (*) aangegeven onderdelen zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota.

Tabel 5: Kaders voor de Programmabegroting 2019-2022

Omschrijving	Kader
Raadsbesluiten	Tot en met de raadsvergadering van 24 april 2018
Lonen (incl. sociale lasten) (*)	3,0%
Prijsinflatie inkomstenbudgetten (*)	0,1%
Prijsinflatie uitgavenbudgetten (*)	0,1%
Prijsinflatie grondexploitatie uitgavenbudgetten	2,0%
Prijsinflatie grondexploitatie inkomstenbudgetten	1,5%
Rente grondexploitaties	1,25%
Rekenrente (omslagpercentage)	1,5%
Marktrente (*)	1,75%
Prijsinflatie verstrekte subsidies (*)	0,1%
Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten (*)	0,1%
Tarief 2019 voor het prestatiecontract	€ 88,00
Aantal woonruimten per 1-1-2018 (groei 2018)	20.641 (117)
Aantal inwoners per 1-1-2018 (groei 2018)	43.768 (66)
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds (*)	Maartcirculaire 2018 (de Meicirculaire 2018 verschijnt eind mei/ begin juni 2018; wij zullen uw raad daarover via een afzonderlijke raadsbrief informeren).

4.3. Loonkostenontwikkelingen

Voor een toelichting op de verwachte loonkostenontwikkelingen verwijzen wij naar hoofdstuk 3. In de Programmabegroting 2019-2022 zal voor 2019 rekening worden gehouden met een stijging van de loonkosten inclusief sociale lasten van 3%.

4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen

De prijscompensatie voor intermediair verbruik bedraagt voor 2019 ten opzichte van 2018 0,1%. In onderstaande tabel treft u de achterliggende berekening aan. De berekeningswijze is overeenkomstig de 'Kadernota Financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018' waarin op p. 11 staat vermeld dat eventuele bijstellingen over voorgaande jaren worden meegenomen bij de berekening van het percentage voor prijsontwikkeling voor het komende begrotingsjaar.

Tabel 6: Berekening prijsinflatie⁵

<i>Prijs intermediair verbruik (%)</i>		
<i>Prijsstijging 2016</i>	0,7	
<i>In begroting 2018-2021 opgenomen</i>	2,1	
		-1,4
<i>Prijsstijging 2017</i>	1,8	
<i>In begroting 2018-2021 opgenomen</i>	2,4	
		-0,6
<i>Prijsstijging 2018</i>	1,9	
<i>In begroting 2018-2021 opgenomen</i>	1,9	
		-
<i>Prijsstijging 2019</i>		2,1
<i>Prijsstijging 2019 t.o.v. 2018</i>		0,1

4.5. Prijsinflatie grondexploitatie

Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt een (ten opzichte van de gemeente) afwijkend percentage gehanteerd voor zowel de kosten- als de opbrengstenkant. De wijze waarop deze parameters worden bepaald is vastgelegd in de *Nota Grondprijzenbeleid 2016-2020*.

Kostenstijging

In de *Nota Grondprijzenbeleid 2016-2020* is vastgelegd dat de parameter kostenstijging wordt gebaseerd op het langjarig gemiddelde van de GWW-index (Grond, Weg- en Waterbouw). We hanteren de GWW-index omdat deze index de prijsontwikkeling van civieltechnische kosten in beeld brengt. De civieltechnische kosten zijn de voornaamste kosten binnen de grondexploitaties. De GWW-index is opgebouwd uit de gemiddelde prijsstijgingen en -dalingen van de diverse productgroepen zoals loonkosten, gasolie, elektriciteit, betonproducten, cement, kunststof, (beton)staal en (wegenbouw)bitumen.

Op dit moment hanteren we in de grondexploitaties een parameter kostenstijging van 2,0%.

⁵ Bron: kerngegevensstabel 2016-2019 uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB, maart 2018.

De gemiddelde GWW-index over de afgelopen 10 jaar bedraagt 1,7% (zie tabel 7). De verwachtingen voor de korte termijn zijn echter bovengemiddeld. De GWW-kosten stijgen hard doordat de prijzen van grondstoffen en materiaal onder druk staan. Ook markteffecten spelen een rol. Door de aantrekkende economie zijn de portefeuilles van aannemers van civiele werken goed gevuld. Hierdoor worden ze selectiever in het aannemen van opdrachten.

Tabel 7: GWW-index, procentuele mutatie t.o.v. van voorgaande jaar (%)⁶

Jaar	(%)
2008	6,3
2009	0,4
2010	2,1
2011	3,0
2012	3,1
2013	0,2
2014	-0,1
2015	-1,5
2016	-0,7
2017	4,1
Gemiddelde 2008 t/m 2017 (10-jaarsgemiddelde)	1,7

Voor de komende begrotingsperiode (MBG 2019-2022) wordt daarom de parameter kostenstijging van 2,0% geconsolideerd.

Opbrengstenstijging

Er is in Nederland geen database beschikbaar waarin de prijsontwikkeling van bouwgrond wordt bijgehouden. In de *Nota Grondprijzenbeleid 2016-2020* is daarom vastgelegd dat de parameter opbrengstenstijging wordt gebaseerd op het langjarig gemiddelde van de consumenten prijs index (CPI) van het CBS.

Op dit moment hanteren we in de grondexploitatie een parameter opbrengstenstijging van 1,5%. Het gemiddelde van de CPI in de afgelopen 10 jaar bedraagt circa 1,6% (zie tabel 8). In lijn met het economisch herstel is de CPI in 2017 iets gestegen ten opzichte van 2016, maar de jaarmutatie blijft met 1,4% bescheiden. De verwachting is dat de inflatie de komende jaren bescheiden blijft, mede door de stijgende eurokoers.

Tabel 8: Consumentenprijzen; prijsindex (2015=100)⁷

Jaar	CPI	Jaarmutatie CPI (%)
2008	89,4	2,5
2009	90,4	1,2
2010	91,6	1,3
2011	93,7	2,3
2012	96,0	2,5
2013	98,4	2,5
2014	99,4	1,0

⁶ Er is rekening gehouden met het aandeel/belang van de individuele indexen van de verschillende productgroepen in het bouw- en woonrijpmaken van een gemiddeld woningbouwproject.

⁷ Bron: CBS Statline.

2015	100,0	0,6
2016	100,3	0,3
2017	101,7	1,4
gemiddelde 2008 t/m 2017 (10-jaarsgemiddelde)		1,6

Voor de komende begrotingsperiode (MBG 2019-2022) wordt daarom de parameter opbrengstenstijging van 1,5% geconsolideerd.

4.6. Rente

De rekenrente (omslagpercentage) is gebaseerd op de te betalen minus te ontvangen rente in een jaar gedeeld door 1% van de boekwaarde van de investeringen per 1/1 van het jaar. Voor het aantrekken van langlopende geldleningen ter financiering van de geraamde investeringen en toekomstige investeringen (bestedingsplan) wordt een marktrente van 1,75% gehanteerd. Het totaal benodigde rentebedrag wordt herrekend en opgenomen in de programmabegroting op basis van het bestedingsplan dat op dat moment voorligt aan de raad ter vaststelling.

4.7. Loon –en prijsinflatie subsidies

In vele gevallen kennen gesubsidieerde instellingen voor hun producten eenzelfde kostenopbouw als gemeenten. De bekostiging van deze producten vindt (deels) plaats door gemeenten in de vorm van een subsidie. Hiervoor wordt de gemeente niet afzonderlijk gecompenseerd in het accres van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Compensatie van de gesubsidieerde instellingen vindt overeenkomstig het percentage voor prijsstijgingen plaats ter grootte van 0,1%.

4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten

Voor gemeentelijke belastingen en rechten wordt dezelfde prijsindex als voor exploitatiebudgetten gehanteerd. Voor 2019 t.o.v. 2018 komt dit uit op 0,1%.

4.9. Tarief 2019 voor het prestatiecontract

Met het prestatiecontract kunnen interne uren worden doorbelast aan projecten. In april 2017 heeft de raad besloten het prestatiecontract te beperken tot de investeringen in gesloten huishoudingen, de grondexploitaties en de subsidiabele projecten voor zover de toegerekende uren van deze projecten subsidiabel zijn. Reden is dat door veranderende regelgeving (BBV) de exploitatiebegroting voor een steeds groter deel zou worden belast met kosten voor interne uren als het prestatiecontract volledig zou zijn gehandhaafd. Jaarlijks wordt het uurtarief opnieuw berekend door rekening te houden met de stijging van de loonkosten. Voor 2018 geldt een tarief van € 85,00. Als rekening wordt gehouden met een stijging van de loonkosten met 3%, komt het tarief voor 2019 uit op afgerond € 88,00.

4.10. Groei aantal woningen

Op basis van de kadernota mag bij de rioolrechten, de afvalstoffenheffing, het huishoudelijk afval, de onroerende-zaakbelastingen en de hondenbelasting rekening worden gehouden met de groei van het aantal woningen in 2018. Er wordt rekening gehouden met een groei van 117 woningen, gebaseerd op de Woonvisie Steenwijkerland 2017-2021.

4.11. Groei aantal inwoners

Per 1-1-2018 bedraagt het aantal inwoners 43.768. Ten opzichte van 1-1-2017 een toename van 323 inwoners. De gemiddelde groei over de laatste 5 jaar komt uit op 66 inwoners. Voor 2018 wordt dit aantal als raming gehanteerd.

5. Te nemen besluiten

De raad wordt voorgesteld:

1. Kennis te nemen van:

- a) het algemene beeld van de genoemde speerpunten in zoals vermeld in hoofdstuk 1;
- b) de geschetste kansen en bedreigingen zoals vermeld in hoofdstuk 2;
- c) het financieel beeld zoals weergegeven in hoofdstuk 3;
- d) Het bestedingsplan 2019-2022 zoals opgenomen in hoofdstuk 6.1.

2. In te stemmen met:

- a) de begrotingspositie zoals weergegeven in hoofdstuk 3.1. voor zover het de jaarschijf 2018 betreft;
- b) het saldo van de jaarschijf 2018 te betrekken bij de Najaarsnota 2018;
- c) het saldo van de jaarschijven 2019 t/m 2022 te betrekken bij de samenstelling van de Programmabegroting 2019-2022;
- d) de budgetafwijkingen zoals opgenomen in hoofdstuk 6.2.;
- e) de programmabegroting 2018-2021 overeenkomstig 2a tot en met 2d te wijzigen;
- f) de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2019-2022 zoals opgenomen in hoofdstuk 4.

3. Voor 2018 een krediet beschikbaar te stellen van € 310.000 voor:

- a) een zelfreinigend toilet binnenstad van € 25.000;
- b) een investering in 12 bakens Bovenwijde Giethoorn voor in totaal € 35.000;
- c) het aanpassen van de planning rondom uitgaven in beschoeiingen Giethoorn van € 250.000 onder gelijktijdige verlaging van het bestaande investeringskrediet met € 250.000 voor 2020.

6. Bijlagen Perspectiefnota 2019-2022

6.1. Bestedingsplan 2019-2022

Hieronder treft u het voorgestelde Bestedingsplan 2019-2021 aan. Aan het einde van het plan staat de dekking van de voorgenomen investeringen vermeld. De investeringen met een structureel effect voor de exploitatie komen ten laste van het begrotingssaldo. Investerings met een incidenteel karakter (maximaal 3 jaar) worden ten laste van de 'Algemene reserve vrij besteedbaar' gebracht.

Zoals in hoofdstuk 1 al is vermeld heeft deze PPN een beleidsarm karakter. Dat betekent dat er geen uitgebreid bestedingsplan is opgenomen, omdat de besluitvorming over de claims voor 2019 en latere jaren zal plaatsvinden bij de Programmabegroting 2019-2022. Uitzondering is een aantal personele claims als gevolg van verander(en)de wet- en regelgeving en personele claims die betrekking hebben op de uitvoering van eerder gemaakte beleidskeuzes.

Tabel 9: Bestedingsplan 2019-2021

Nr.	Onderwerp	I/S	Dekking	2019	2020	2021	2022
<i>Personele claims a.g.v. verander(en)de wet- en regelgeving</i>							
1.	Uitbreiding personeel Ruimtelijke Ordening	S	Saldo	140,0	140,0	140,0	140,0
2.	Externe projectleider integrale toegang	I	Reserve	120,0			
3.	Coördinator woonoverlast	S	Saldo	76,0	76,0	76,0	76,0
4.	Interne bewustwording informatiebeveiliging	S	Saldo	25,0	25,0	25,0	25,0
5.	Uitbreiding taakveld Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	S	Saldo	68,0	68,0	68,0	68,0
6.	Uitbreiding taakveld Vergunningverlening (bouw)	S	Saldo	68,0	68,0	68,0	68,0
Subtotaal				497,0	377,0	377,0	377,0
<i>Overige personele claims m.b.t. uitvoering eerdere beleidskeuzes</i>							
7.	Uitbreiding personeel Dienstverlening (sjabloonbeheer)	S	Saldo	16,0	16,0	16,0	16,0
8.	Medewerker water en riolering	S	Saldo	68,0	68,0	68,0	68,0
9.	Uitvoeringsagenda integrale visie binnenstad Steenwijk	I	Reserve	76,0	76,0		
10.	Regisseur duurzaamheid (o.a. voor vervolg Burgerbesluit G1000)	S	Saldo	90,0	90,0	90,0	90,0
Subtotaal				250,0	250,0	174,0	174,0
Totaal bestuursprogramma's							
Structureel				S	551,0	551,0	551,0
Incidenteel				I	196,0	76,0	0,0
Totaal aan claims					747,0	627,0	551,0
<i>Financiële dekking</i>							
Reserves				I	551,0	551,0	551,0
Ten laste van het saldo				S	196,0	76,0	0,0
Totaal financiering					747,0	627,0	551,0

Toelichting

1. Uitbreiding personeel Ruimtelijke ordening

In het jaar 2019 en volgende jaren is binnen het taakveld Ruimtelijke ordening nog veel externe ondersteuning nodig zijn om de door het bestuur aangegeven prioriteiten en het programma Implementatie Omgevingswet te kunnen invullen. Daarnaast is de achterliggende jaren gebleken dat structureel wordt ingehuurd binnen dit taakveld.

De ontwikkelingen in dat taakveld zijn niet gering:

- weer een toename van plannen en projecten van derden (economische ontwikkeling);

- het omgaan met de nieuwe sturing volgens het omgevingsplan;
- doorontwikkeling omgevingsvisie en omgevingsplan;
- de processen rondom de zware dossiers, zoals hypermarkt, Eeserwold, Steenwijkerdiep;
- provinciale inpassingsplan Natura 2000 en PAS-maatregelen;
- het G1000-traject legt een flinke claim op de planologische advisering;
- oppakken bestemmingsplan voor de recreatiewoningen;
- vervangend beleid rood-voor-rood;
- de vervanging van een medewerker, wegens de overstap naar het programma-management Implementatie Omgevingswet.

De huidige capaciteit in het taakveld kan al dit werk niet aan.

2. Externe projectleider integrale toegang

In de afgelopen periode heeft er een onderzoek plaatsgevonden om de toegangstaken van de IGSD toe te voegen aan de gemeentelijke toegang WMO/Jeugd en/of elders te beleggen. Op basis van dit onderzoek is besloten de voorgestelde herpositionering van deze taken die nu bij de IGSD zijn belegd nader uit te werken. Voor deze uitwerking is een transitieplan opgesteld. Hierbij is op hoofdlijnen aangegeven welke onderwerpen gefaseerd aan de orde moeten komen. De focus richt zich in de eerste periode tot 1 juli 2018 op het ontwerp van de toegang. Dit ontwerp moet de input leveren voor uiteindelijke keuzes die na de zomer aan uw raad voorgelegd worden voor besluitvorming. Dit zal vergezeld worden van een concreet implementatieplan met een nadere inschatting van de totale kosten die hiermee gemoeid zijn. Voor de daadwerkelijke implementatie in 2019 wordt voorgesteld een extern projectleider aan te stellen. De inzet van de projectleider in 2019 zal zich met name moeten focussen op niet alleen de coördinatie van alle werkgroepen en het geheel, maar ook nadrukkelijk op het actief zelf input leveren aan deze werkgroepen (huisvesting, ict, personeel en organisatie, inrichting van de toegang/processen etc.). De kosten hiervoor worden geraamd op € 120.000. Het voorstel is om dit bedrag ten laste te laten komen van de reserve frictiekosten IGSD/NWG.

3. Coördinator woonoverlast

In de samenleving wordt al geruime tijd gezocht naar een effectieve aanpak van situaties van woonoverlast, ernstige woningvervuiling en hoarding (verzamelstoornis). De wettelijke mogelijkheden voor een aanpak waren beperkt en begrensd. Met de Wet Aanpak Woonoverlast (inwerking per 1-7-2017) hebben de gemeenten meer mogelijkheden om een actieve rol te spelen en deze situaties aan te pakken. Verder wordt de gemeente in toenemende mate geconfronteerd met burenruzies, die via de gemeente worden uitgespeeld. Door bijvoorbeeld het indienen van handhavingsverzoeken krijgt de gemeente betrokkenheid in deze kwesties, en wordt de verantwoordelijkheid voor het oplossen van het probleem deels bij de gemeente neergelegd. De vraagstukken komen op verschillende manieren en via verschillende invalshoeken bij de gemeente binnen. Dat vraagt om een goede coördinatie in ontvangst van de casussen en in de verwerking van de aanpak.

Deze groeiende en nieuwe werkstroom kan niet binnen de huidige capaciteit worden opgevangen. Daarmee is de behoefte ontstaan aan uitbreiding van de formatie met een coördinator die zorg draagt voor een integrale aanpak van woonoverlast, en die fungeert als een centraal punt waar vragen en casuïstiek samenkomen. De coördinator is noodzakelijk voor het stroomlijnen van deze problematiek. Daarnaast is de coördinator verantwoordelijk voor het opbouwen en onderhouden van een netwerk met ketenpartners, intern en extern.

4. Interne bewustwording informatiebeveiliging

In het iBeleid 2017-2020 is informatiebeveiliging specifiek benoemd en wordt bij het opstellen van het informatiebeveiligingsplan het onderwerp 'bewustwording van medewerkers' meegenomen. Voor 2017 was incidenteel budget beschikbaar welke is besteed aan de interne bewustwording over informatiebeveiliging (o.a. mystery guest, bewustwordingstraining etc.).

Informatiebeveiliging is iets waar continu aandacht voor moet zijn en daarom wordt hier structureel geld voor gevraagd voor jaarlijkse activiteiten om uitvoering te geven aan de verbetering van de interne bewustwording over informatiebeveiliging.

5. Uitbreiding taakveld Openbare Orde en Veiligheid (OOV)

Door de maatschappelijke ontwikkelingen wordt het taakveld Openbare Orde en Veiligheid, in combinatie met de zorgverplichtingen bij de gemeentelijke overheid, in toenemende mate en structureel, zwaar aangesproken op beleidsvorming en aanpak, terwijl de vaste formatie voor dit taakveld onvoldoende is. Om dit gegroeide werkaanbod te kunnen verwerken is tijdelijk een medewerkster voor een jaar aan het taakveld toegevoegd. Deze claim voorziet in de structurele voortzetting van de tijdelijke uitbreiding van 1 fte vanaf het jaar 2019.

Het domein openbare orde en veiligheid heeft zich in de laatste jaren sterk ontwikkeld van enkel fysieke veiligheid naar ook bredere sociale veiligheid. Met de beschikbare extra capaciteit kunnen actuele onderwerpen, zoals ondermijning, mensen met verward gedrag en woonoverlast, beleidsmatig stevig geborgd worden. Binnen de gemeentelijke organisatie draagt dit ook bij aan de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid. Vanuit de gecreëerde positie tussen deze beleidsvelden kan gewerkt worden aan integraal beleid om zo de meest complexe casuïstiek als gemeente goed aan te kunnen. Daarnaast biedt capaciteitsuitbreiding op het domein veiligheid ruimte om een goede samenwerkingspartner te zijn in de regio en daarmee optimaal te profiteren van regionale ontwikkelingen.

Ergo: met de aangegeven uitbreiding kan naar behoren:

- de coördinatie en het (doen) uitvoeren van/advisering over het Integraal Veiligheidsplan worden uitgevoerd;
- zorg worden gedragen voor beleidsontwikkeling en –innovatie voor de domeinen OOV en Zorg (in relatie met veiligheid);
- de coördinatie van en advisering over grootschalige evenementen en veiligheidsincidenten worden uitgevoerd;
- de burgemeester worden ondersteund in alle wettelijke taken m.b.t. openbare orde en veiligheid en rampen- en crisisbeheersing;
- de coördinatie van en advisering over de Veiligheidsregio worden verricht.

6. Uitbreiding taakveld Vergunningverlening (bouw)

Het taakveld vergunningverlening dient te worden uitgevoerd met inachtneming van de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria, waaraan de gemeente Steenwijkerland zich verbonden heeft. De vaste capaciteit van het taakveld Vergunningverlening is naar de maatstaf van die kwaliteitscriteria echter al lange tijd onvoldoende. Het gevolg van die onderbezetting is een grovere en versnelde manier van werken, waarbij het risico op fouten voortdurend aan de orde is. Daarnaast komt de tijd die nodig is voor een goede dienstverlening onder druk te staan. Gehaast- en/ of onzorgvuldigheid in het voortraject van een procedure wreekt zich verderop in het traject altijd, en levert uiteindelijk nog meer werk op. Bovendien voldoet de gemeente niet aan de kwaliteitscriteria. Deze situatie zorgt ervoor dat er al lange tijd inhuur van capaciteit moet worden gepleegd, zodat in ieder geval geen onaanvaardbare vertragingen optreden in het proces van vergunningverlening. Het risico bij te lage capaciteit is het niet voldoen aan fatale termijnen, en daarmee het van rechtswege verlenen van vergunningen, met alle gevolgen van dien (ongewenste ruimtelijke gevolgen, schadeclaims van gedupeerde derden of vergunningaanvragers).

Het werkaanbod is conjunctuurgevoelig, en er ligt in die zin een periode van minder werkaanbod achter ons. Ondanks die periode van vermindering in werkaanbod bleef de inhuur noodzakelijk: de vaste capaciteit is onvoldoende om het werkaanbod te verzetten. Om de structurele ondercapaciteit het hoofd te kunnen bieden dient de formatie van het taakveld vergunning-verlening met ingang van het jaar 2019 structureel te worden uitgebreid met 1 fte. Daarmee kan een einde worden gemaakt aan dure inhuurkosten en gewerkt worden aan een team in vaste samenstelling.

7. Uitbreiding personeel Dienstverlening (sjabloonbeheer)

We zetten als organisatie in op het ontwikkelen van digitale diensten en producten. Hierdoor ontstaat ook steeds meer vraag naar doorontwikkeling en optimalisatie. Het optimaliseren van onze digitale diensten is zeker een taak waar we als organisatie ontzettend veel voordeel uit kunnen halen. Op dit moment is er maar 11 uur per week beschikbaar voor sjabloonbeheer. Met het oog op de verdergaande digitalisering en de vele e-formulieren is het noodzakelijk deze 11 uur uit te breiden naar 20 uur per week.

8. Medewerker water en riolering

Het kunnen behalen van de vastgestelde doelen in de beleidsplannen oeverconstructies, oeververbindingen en het watertakenplan heeft gevolgen voor de personele bezetting. Voor de komende jaren zijn er daarnaast nog grote maatschappelijke vraagstukken aan de orde die beleidsmatig veel aandacht vragen, zoals klimaatadaptatie. In 2017 is hiervoor een medewerker aangesteld voor 2 jaar. Om de doelen uit de verschillende beleidsplannen waar te kunnen maken is het noodzakelijk de huidige aanstelling van de medewerker structureel te maken.

9. Uitvoeringsagenda integrale visie binnenstad Steenwijk

Met ondernemers (verenigd in Steenwijk Vestingstad, SV) en bewoners (verenigd in Vereniging Bewoners Centrum Steenwijk, VBCS) is een integrale visie voor de binnenstad Steenwijk opgesteld. Voorzien van een uitvoeringsagenda is deze begin 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2017 lag het accent met name op de verdere planvorming voor de herinrichting van de Markt. In 2018 worden diverse projecten en activiteiten opgestart. Deze zijn onlangs in afstemming met SV en de VBCS vastgesteld. Besloten is om de gemeente een trekkende rol te laten vervullen bij deze projecten en activiteiten. De uitvoeringsagenda wordt programmatisch opgepakt en uitgewerkt. Dit vraagt capaciteit in de vorm van een projectleider van de gemeente. Er is dus extra ambtelijke capaciteit nodig om dit uit te kunnen voeren.

10. Regisseur duurzaamheid (o.a. voor vervolg Burgerbesluit G1000)

Voor onder andere de uitvoering van de plannen en maatregelen die door de burgerraad G1000 aan de gemeenteraad worden voorgesteld is het noodzakelijk dat er ook formatieve capaciteit beschikbaar is om deze plannen te begeleiden. Dit is er voor bedoeld dat de resultaten van de G1000 uiteindelijk structureel geïntegreerd kunnen worden tot een programma duurzaam Steenwijkerland waar de gemeente de komende jaren met de samenleving aan kan werken.

6.2. Budgetafwijkingen

In deze paragraaf treft u deze budgetafwijkingen voor het jaar 2018 aan, inclusief de doorwerking naar latere jaren. De toelichting op deze afwijkingen vindt u na de presentatie van de totaaltabel.

Tabel 10: Totaaloverzicht met budgetafwijkingen (bedragen x € 1.000)

Nr.	Programma	I/S	2018	2019	2020	2021	2022
	Steenwijkerlanders voelen zich welkom						
1.	Wachtgeldverplichtingen, incl. begeleidingskosten	I	526.000	-	-	-	-
	<i>Onttrekking aan de Algemene reserve vrij besteedbaar</i>	<i>I</i>	<i>-526.000</i>				
2.	KCC Professionalisering	I	73.000				
	Totaal Steenwijkerlanders voelen zich welkom		73.000	-	-	-	-
	Steenwijkerlanders voelen zich thuis						
3.	Hogere bijdrage aan Omgevingsdienst IJsselland	S	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000
4.	Extra inzet projectmatige aanpak Woonvisie	S	43.000	86.000	86.000	43.000	
5.	Omgevingsplan Buitengebied	I	100.000				
6.	Essentaksterfte	I	150.000				
7.	Eiken Koningin Wilhelminalaan Willemsoord	I	25.000				
8.	Kosten parkeerdek Gasthuispoort	S	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
9.	Gladheidsbestrijding	S	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
10.	Inhuur taakveld Ruimtelijke Ordening	I	204.000				
11.	Lagere huurinkomsten woningen en overige gebouwen	S	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
12.	Extra uren medewerker t.b.v. water en riolering	S	12.000	21.250	21.250	21.250	21.250
	<i>Onttrekking aan de voorziening Riolering</i>	<i>S</i>	<i>-12.000</i>	<i>-21.250</i>	<i>-21.250</i>	<i>-21.250</i>	<i>-21.250</i>
13.	Gebiedsgerichte aanpak Giethoorn	I	35.000				
	Kapitaallasten 12 bakens Bovenwilde Giethoorn	S	1.867	1.843	1.820	1.786	1.752
14.	Kapitaallasten zelfreinigend toilet binnenstad	S	2.167	2.134	2.101	2.068	2.035
	Verlagen schoonmaakkosten a.g.v. zelfreinigend toilet binnenstad	S	-2.167	-2.134	-2.101	-2.068	-2.035
15.	Aanpassen planning rondom uitgaven in beschoeiingen Giethoorn	I	58.667	8.667	-50.000		
	Gevolgen voor riolering	I	214.667	14.667	-200.000		
	<i>Onttrekking voorziening riolering</i>	<i>I</i>	<i>-214.667</i>	<i>-14.667</i>	<i>200.000</i>		
16.	Begroting 2019-2022 Veiligheidsregio IJsselland	S		93.116	157.818	157.818	157.818
17.	Brugwachters	S	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
18.	Actualisatie bestemmingsplan project Eeserwold	I	50.000				
19.	Verkoop wijkcentrum de Oerthe, verkoopopbrengst	I	-240.000				
	Afboeken boekwaarde op de balans	I	288.000				
	Lagere kapitaallasten en onderhoudskosten	S		-15.650	-15.650	-15.650	-15.650
	Totaal Steenwijkerlanders voelen zich thuis		883.534	341.976	347.988	354.954	311.920
	Steenwijkerlanders doen het samen						
20.	Toename uitgaven sociaal domein	I	550.000				
	<i>Onttrekking aan de 'Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein'</i>	<i>I</i>	<i>-550.000</i>				
21.	Subsidie stichting Sportservice Overijssel	I	85.000				
22.	Nakomende kosten jeugdzorg 2017	I	171.000				
	<i>Onttrekking aan de 'Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein'</i>	<i>I</i>	<i>-171.000</i>				
23.	Onderzoek consequenties mogelijke toetreding GR Historisch Centrum Overijssel	I	15.000	30.000			
24.	Minimabeleid en bijzondere bijstand	S	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
25.	BUG-budget Participatiewet	S	-835.000	-835.000	-835.000	-835.000	-835.000
	Uitgaven Participatiewet	I	480.000				
26.	Huisvestingskosten IGSD	I		300.000			
27.	Exploitatiebijdrage NoordWestGroep	I	480.200				
28.	Diverse prijsindexeringen subsidies	S	56.870	56.870	56.870	56.870	56.870
29.	Samenvoeging gemeentelijke toegang WMO, jeugd en participatie	I	130.000				
	<i>Onttrekking aan de 'Reserve frictie samenvoeging IGSD/NWG'</i>	<i>I</i>	<i>-130.000</i>				
30.	Begroting 2019-2022 GGD IJsselland	S		58.000	58.000	58.000	58.000
31.	Sponsoring openluchtspektakel 'Storm over Beulaeke'	I	20.000				
32.	IHP onderwijshuisvesting: Voorbereidingskrediet	I	200.000				
	Totaal Steenwijkerlanders doen het samen		702.070	-190.130	-520.130	-520.130	-520.130
	Steenwijkerlanders zijn actief						
	Geen financiële mutaties		-	-	-	-	-
	Totaal Steenwijkerlanders zijn actief		-	-	-	-	-

	Financiën en bedrijfsvoering						
33.	Correctie eenmalige uitkering Attero	S			7.800	7.800	7.800
34.	Lagere kapitaallasten a.g.v. verkoop voormalige school Zuidveen	S	-7.310	-7.310	-7.310	-7.310	-7.310
35.	Hogere dividenduitkering Vitens N.V.	I	-4.818				
36.	Lagere dividenduitkering Vitens N.V.	S		5.421	4.216	75.886	75.886
37.	Hogere lasten verzekeringspremie werkmaterieel	S	32.102	32.102	32.102	32.102	32.102
38.	Aanpassingen rentelasten jaarschijf 2022	S					-5.661
39.	Hogere dividenduitkering BNG	S	-115.410	-115.410	-115.410	-115.410	-115.410
40.	Loonkosten raad en college van B&W	S	5.300	5.300	5.300	5.300	5.300
41.	Algemene Uitkering septembercirculaire 2017	S	-147.779	-29.417	87.965	175.737	175.737
42.	Beëindiging rechtstreekse betalingen aan de VNG	S	78.046	79.317	79.317	79.317	79.317
43.	Aanpassing rentelasten school Blankenham	S	1.834	1.189	1.944	2.000	2.055
44.	C.A.O. gemeente personeel t/m 2018	S	-130.333	-102.522	-107.143	-107.143	-107.143
45.	Juridisch medewerker uitvoering AVG	S	25.000	43.500	43.500	34.600	34.600
46.	Hogere dividenduitkering N.V. Rova Holding	I	-77.673				
	Totaal Financiën en bedrijfsvoering		-341.041	-87.830	32.281	182.879	177.273
	Algeheel totaal:		1.317.563	64.016	-139.861	17.703	-30.937
	Omschrijving						
	Structureel	S	-623.813	-274.651	-89.861	17.703	-30.937
	Incidenteel	I	1.941.376	338.667	-50.000	-	-
	Algeheel totaal:		1.317.563	64.016	-139.861	17.703	-30.937
	= voordeel						

Toelichting

STEENWIJKERLANDERS VOELEN ZICH WELKOM

Financiële mutatie nr. 1: Wachtgeldverplichtingen, incl. begeleidingskosten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Na de verkiezingen op 21 maart hebben de coalitieonderhandelingen geleid tot een andere samenstelling van de coalitie. Drie van de vier bestuurders keren niet terug in het nieuwe college. De voormalige bestuurders hebben recht op wachtgeld en ondersteuning bij de begeleiding naar ander werk.
Wat zijn de oorzaken?	De uitslag van de verkiezingen heeft geleid tot een andere samenstelling van het college van B&W.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen voor doelstellingen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor het wachtgeld moet het gehele bedrag in een voorziening gestort worden en de begeleidingskosten zijn eenmalige kosten in 2018 (€ 472.000 en € 54.000).
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018–2021 aanpassen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Bij aanvaarding van betaald werk vindt bijstelling plaats.

Financiële mutatie nr. 2: Professionalisering KCC	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er zijn binnen het KCC een aantal aanpassingen noodzakelijk om er voor te zorgen dat we zowel de klant als ook de medewerker een betere service kunnen bieden.
Wat zijn de oorzaken?	Sinds 2016 werken het KCC telefonie van de gemeente Steenwijkerland en Zwartewaterland samen. Door de komst van de medewerkers van Zwartewaterland zijn er meer telefoontjes en meer medewerkers. De ruimte is hier niet op aangepast. De klant maakt hier regelmatig opmerkingen over omdat er sprake is van veel rumoer. Veel omgevingsgeluiden zorgen er voor dat medewerkers zich moeilijk kunnen concentreren om de klant te kunnen horen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een budget noodzakelijk voor de aanpassingen van de werkplekken van € 73.000. Dit bestaat uit arbotechnische aanpassingen aan het meubilair, akoestische aanpassingen van de vloerbedekking en het plafond en installatietechnische aanpassingen in verband met ander meubilair.
Welke maatregelen stellen we voor?	In 2018 een eenmalig budget van € 73.000 beschikbaar stellen.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.
--	-------

STEENWIJKERLANDERS VOELEN ZICH THUIS

Financiële mutatie nr. 3: Hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst IJsselland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De bijdrage voor de Omgevingsdienst valt vanaf 2018 € 42.000 hoger uit dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	Er zijn 4 oorzaken voor de overschrijding van € 42.000: 1. Ten tijde van de overgang van de medewerkers naar de Omgevingsdienst was de cao verhoging voor 2018 nog niet bekend, deze is becijferd op € 18.000 en was er ook geweest als de medewerkers nog in dienst van de gemeente Steenwijkerland waren; 2. Bij de Omgevingsdienst was in de periode voor 1 januari 2018 een medewerker in dienst die door de Omgevingsdienst abusievelijk niet is meegenomen in haar berekeningen. De kosten hiervoor bedragen € 7.000; 3. Ten tijde van de overgang was de verwachting dat een collega zou meegaan naar de Omgevingsdienst, echter deze medewerker is eerder vertrokken. De inschaling voor deze functie was na de overgang na de Omgevingsdienst hoger ingeschaald dan bij ons het geval was, de meerkosten hiervoor bedragen € 13.000; 4. Voor de uitwisseling van informatie is het belangrijk dat documenten goed worden gearchiveerd. Hiervoor maakt de Omgevingsdienst gebruik van een systeem. Aangezien wij hier geen gebruik van maken, maar wel gebruik willen maken voor de mogelijkheden van archiveren en raadplegen is een bijdrage hiervoor noodzakelijk van € 4.000.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Zie hierboven.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het aanpassen van de begroting en structureel bijramen van een bedrag van € 42.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De begroting voor de Omgevingsdienst vanaf 2019 is nog niet officieel vastgesteld, maar de geraamde bijdrage op dit moment ligt € 15.000 hoger dan wij (na aanpassing van de begroting met structureel € 42.000) nu in de begroting vanaf 2019 beschikbaar hebben. De oorzaken zijn loonaanpassingen en indexatie.

Financiële mutatie nr. 4: Extra inzet projectmatige aanpak woonvisie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is voor 2018 tot en met 2021 extra budget nodig voor uitvoering van de Woonvisie.
Wat zijn de oorzaken?	In februari 2017 is de Woonvisie Steenwijkerland 2017-2021 vastgesteld door de raad. In 2017 is een start gemaakt met de ambitieuze doelstellingen uit de woonvisie. Om de uitvoering van de doelstellingen en acties uit de woonvisie en de prestatieafspraken voldoende te kunnen borgen is een projectmatige aanpak nodig en dient een uitvoeringsprogramma te worden opgesteld.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De bestaande capaciteit is onvoldoende om de ambities van de partijen waarmee we samenwerken (woningcorporaties, zorgpartijen, particulieren en commerciële ontwikkelaars) tijdig te kunnen realiseren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het gevraagde budget is voor extra uitvoeringscapaciteit.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting als volgt aan te passen: € 43.000 in 2018, € 86.000 in 2019, € 86.000 in 2020 en € 43.000 in 2021.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 5: Omgevingsplan Buitengebied	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor het buitengebied werken wij – vooruitlopende op de Omgevingswet – aan een omgevingsplan. Het is voor de gemeente Steenwijkerland de eerste keer dat een dergelijk plan wordt opgesteld. Met het omgevingsplan willen wij een andere manier van werken vastleggen waarmee wij makkelijker kunnen inspelen op vragen vanuit de samenleving. Dit vraagt ook een andere manier van onderzoeken dan traditioneel wordt gedaan bij bestemmingsplannen. De precieze koers voor het omgevingsplan wordt bepaald tijdens het opstellen van het plan. Naar aanleiding van het eerste ontwerp dat in 2017 ter inzage heeft gelegen, is besloten om een en ander verder uit te werken dan in eerste instantie bedacht en om toe te werken naar een nieuw ontwerp. Met deze verdieping en tussenstap was geen rekening gehouden. De hierboven beschreven aspecten maken dat op voorhand niet precies in te schatten is welke kosten gemoeid zijn met het opstellen van een omgevingsplan. Om beter zicht te houden op de kosten, wordt niet in 1x een groot bedrag gevraagd maar wordt dit per fase gedaan. Daarom is de afgelopen jaren diverse keren gevraagd om budget voor het omgevingsplan en de actualisatie van bestemmingsplannen. Vorig jaar is een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten voor werkzaamheden die op dat moment te overzien waren. Het budget dat in 2017 beschikbaar is gesteld is gebruikt voor o.a. het opstellen van het 1e ontwerp incl. bijbehorende Passende Beoordeling, planMER, beleidsnotitie, het advies van de Commissie voor de m.e.r., de inzet van de adviseurs voor eerste werkzaamheden rondom het 2e ontwerp en werkzaamheden rondom het bestemmingsplan Giethoorn en de recreatiewoningencomplexen. Gedurende het jaar is duidelijk geworden dat een nieuw ontwerp en een verdere uitwerking van een aantal onderwerpen noodzakelijk is. Hierdoor is een groter beslag gelegd op het beschikbare budget waardoor voor een aantal nog uit te voeren werkzaamheden onvoldoende budget beschikbaar is. Ook is nu een betere inschatting te maken van de kosten waar wij de komende maanden mee te maken krijgen. De raming is dat voor de afronding van het omgevingsplan in 2018 een budget van € 100.000 nodig is.
Wat zijn de oorzaken?	Naar aanleiding van de zienswijzen, de reactie van de provincie Overijssel en de reactie van de Commissie voor de m.e.r., is ervoor gekozen om een tussenstap in te bouwen met een tweede ontwerp omgevingsplan en een verdere uitdieping van een aantal onderwerpen. Hiervoor is externe advisering noodzakelijk.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Met het aanvullende budget is het mogelijk om het omgevingsplan Buitengebied met nieuwe sturingsfilosofie (sturen op kwaliteit fysieke leefomgeving in plaats functiegericht sturen) in 2018 af te ronden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Om de benodigde werkzaamheden voor het omgevingsplan en de genoemde bestemmingsplannen te kunnen uitvoeren, zijn aanvullende financiële middelen nodig.
Welke maatregelen stellen we voor?	Om het opstellen en vaststellen van het omgevingsplan mogelijk te maken, wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen. Dit bedrag bestaat uit de volgende onderdelen: 1. Milieuonderzoeken: € 25.000; 2. Advisering Commissie voor de m.e.r.: € 23.000; 3. Beleidsregel Ruimtelijke kwaliteit: € 22.000; 4. Viewer omgevingsplan: € 5.000; 5. Beleidsnotitie en omgevingsplan: € 25.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen bijzonderheden voor dit traject.

Financiële mutatie nr. 6: Essentaksterfte	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De essentaksterfte is een boomziekte die momenteel heerst onder essen. Aangetaste bomen herstellen zich niet en gaan uiteindelijk dood, er is geen remedie voor. De gemeente Steenwijkerland beheert 7.000 essen. Daarvan zijn op dit moment ruim 1.000 essen aangetast. De verwachting is dat er de komende jaren nog meer bomen ziek worden. Op dit moment (voorjaar 2018) moeten er 350 bomen worden gekapt. Deze bomen zijn nagenoeg dood en kunnen niet langer meer worden gehandhaafd.
Wat zijn de oorzaken?	Essentaksterfte (boomziekte).

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In het regulier onderhoudsbudget voor het boombeheer is geen ruimte voor grootschalige kap en herplant. Er wordt in 2018 op basis van een eerste indicatieve raming een tekort van € 150.000 verwacht.
Welke maatregelen stellen we voor?	In 2018 worden 350 zieke essen gekapt. Na de kap wordt voor elke gekapte boom een nieuwe boom aangeplant. In 2018 wordt een plan van aanpak opgesteld voor de aanpak van de essentaksterfte in Steenwijkerland. In dit plan worden ook de financiële consequenties gepresenteerd.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er zijn op dit moment echter nog geen ziekteresistente essen. Daar wordt wel naar gezocht, echter tot op heden zonder resultaat. Bij de herplant van bomen worden daarom andere soorten aangeplant, zoals esdoorn, eik, linde en iep.

Financiële mutatie nr. 7: Eiken Koningin Wilhelminalaan Willemsoord	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Langs de Koningin Wilhelminalaan staan aan beide zijden van de weg grote volwassen eiken. Deze eiken vormen een monumentale laanstructuur. De laan langs de Koningin Wilhelminalaan is onderdeel van de oorspronkelijke landschappelijk structuur die is aangelegd door de Maatschappij van Weldadigheid als onderdeel van de kolonie Willemsoord. Tijdens zware stormen zijn de afgelopen jaren 5 zware eiken omgewaaid. Een groep bewoners langs de Koningin Wilhelminalaan vertrouwt daarom de stabiliteit van deze bomen niet meer. Er heerst een gevoel van onveiligheid. De bewoners willen dat de bomen recht voor hun huis worden gekapt. Het betreft in totaal 19 eiken.
Wat zijn de oorzaken?	De bomen langs de Koningin Wilhelminalaan staan in een smalle berm waar relatief weinig wortelruimte voor de bomen is. Met name aan de wegzijde is er weinig ruimte voor wortels van de bomen. Bij zware storm uit het westen bestaat het risico op het omwaaien van de bomen (windworp).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De bomen zijn onderdeel van de landschappelijke structuur die is aangelegd door de Maatschappij van Weldadigheid, de laan is onderdeel van de totale koloniestructuur en daarmee van cultuurhistorische waarde. Kap van de bomen zorgt voor afbreuk van landschappelijke waarde, die deels door herplant kan worden hersteld.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In het reguliere onderhoudsbudget voor het boombeheer is geen ruimte voor kap en herplant van de 19 eiken. Er wordt in 2018 op basis van een eerste indicatieve raming een tekort van € 25.000 verwacht.
Welke maatregelen stellen we voor?	In 2018 worden 19 eiken gekapt. Na de kap wordt voor elke gekapte boom een nieuwe boom aangeplant. Deze bomen hebben de eerste jaren voldoende ondergrondse groeiruimte. Na een aantal jaar zal er echter ruimte gemaakt moeten worden voor de wortels van de boom door het creëren van ondergrondse groeiruimte onder de weg. Dit is technisch te realiseren. In 2018 wordt een plan van aanpak opgesteld voor de totale aanpak van de Koningin Wilhelminalaan. In dit plan moet het creëren van groeiruimte voor de bomen worden meegenomen zowel technisch als financieel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Willemsoord is onderdeel van de voormalige Kolonie van Weldadigheid welke is voorgedragen voor de nominatie als Unesco Werelderfgoed. Duurzaam behoud van de laanstructuur is van belang omdat de laan onderdeel is de koloniestructuur.

Financiële mutatie nr. 8: Kosten parkeerdek Gasthuispoort	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort van € 21.000 op het onderhoudsbudget van het parkeerdek Gasthuispoort.
Wat zijn de oorzaken?	Door het afschaffen van betaald parkeren in Steenwijk zijn naast de inkomsten ook de uitgaven naar beneden bijgesteld. Het onderhoudsbudget voor het parkeerdek is echter te laag vastgesteld. In de afgelopen jaren is het tekort op het budget verrekend in de jaarrekening.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Borging van het basis onderhoudsniveau van het parkeerdek Gasthuispoort.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Met deze mutatie worden de kosten voor het onderhoud structureel op het juiste niveau in de begroting opgenomen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Budget verhogen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het onderhoudscontract voor het parkeerdek loopt tot het jaar 2022.

(Financiële) mutatie nr. 9: Gladheidbestrijding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort van € 25.000 op het budget gladheidbestrijding.
Wat zijn de oorzaken?	Al een aantal jaren zijn we in gesprek met de regio (gemeenten en provincie Overijssel) over routeoptimalisatie binnen de gladheidbestrijding. Onze verwachting was dat een intensieve samenwerking een besparing op kon leveren. Tot op heden is het niet gelukt dit van de grond te krijgen. Dit betekent dat we moeten concluderen dat het huidige budget ontoereikend is om (tijdens een gemiddelde winter) de gladheid te bestrijden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Jaarlijks een tekort van € 25.000 op het budget gladheidbestrijding.
Welke maatregelen stellen we voor?	Bijstellen van het budget met € 25.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Regionale ontwikkelingen m.b.t routeoptimalisatie binnen het samenwerkingsverband gladheidsbestrijding Overijssel.

Financiële mutatie nr. 10: Inhuur taakveld Ruimtelijke ordening	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De vaste medewerkers van het taakveld RO zijn nagenoeg volledig ingezet op het opleveren van het Omgevingsplan Buitengebied, het nominatiedossier voor de Unesco-werelderfgoedlijst en de welstandsnota. Deze onderwerpen hebben een hoge prioriteit gekregen. Dat leidt ertoe dat de vaste medewerkers geen ruimte meer kunnen vrijmaken voor het verwerken van de reguliere werkzaamheden van het taakveld. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld Wabo-verzoeken, nieuwe ontwikkelingen, projecten en RO advisering bij bezwaar en beroep. Daarnaast is er sprake van een tweetal vacatures. De kosten van inhuur in het jaar 2018 bedragen hierdoor € 204.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor de inhuur van extra personeel is een bedrag benodigd van € 204.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting 2018.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 11: Lagere huurinkomsten woningen en overige gebouwen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De inkomsten dienen structureel met € 35.000 te worden verlaagd.
Wat zijn de oorzaken?	De afgelopen jaren zijn meerdere woningen en overige gebouwen verkocht. Het gevolg hiervan is dat we ook de huurinkomsten mislopen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op de inkomsten van € 35.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en de inkomsten structureel met € 35.000 te verlagen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 12: Extra uren medewerker tbv water en riolering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het is noodzakelijk de functie van specialist water en riolering structureel uit te breiden van 26 uur naar 36 uur. De meerkosten hiervoor zullen worden meegenomen bij de opstelling van de tarieven voor riolering voor de Programmabegroting 2019-2022. De kosten voor 2018 zullen worden gedekt uit de exploitatie van riolering in 2018.

Wat zijn de oorzaken?	Voor de komende jaren zijn grote maatschappelijke vraagstukken aan de orde die beleidsmatig veel aandacht vragen, zoals klimaatadaptatie en integrale regionale samenwerking binnen het domein water. De afspraak is gemaakt de uren voor het prestatiecontract de komende jaren terug te brengen en te beperken tot de grondexploitatie, riolering en subsidiabele projecten. Aangezien het hier gaat om uren voor riolering is het verantwoord deze extra kosten binnen riolering door te berekenen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een extra bedrag is benodigd van structureel € 21.250 vanaf 2019. De kosten voor 2018 bedragen € 12.000. Binnen de exploitatie van riolering zal dit bedrag worden verwerkt.
Welke maatregelen stellen we voor?	Een structureel bedrag beschikbaar te stellen van € 21.250 en dit te dekken door dit bedrag mee te nemen bij het opstellen van de exploitatie voor riolering. In 2018 een bedrag van € 12.000 beschikbaar te stellen en dit te verwerken binnen de exploitatie van riolering.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 13: Gebiedsgerichte aanpak Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de uitvoering van een aantal kortetermijnmaatregelen is het noodzakelijk hiervoor aanvullend geld beschikbaar te stellen.
Wat zijn de oorzaken?	In november 2017 zijn 4 werkgroepen gestart in het kader van de gebiedsgerichte aanpak Giethoorn. De werkgroepen zijn samengesteld uit leden van Giethoorn Ondernemt, 't Gieters Belang en de gemeente. Voor een groot deel van de noodzakelijke kortetermijnmaatregelen is geld beschikbaar. Er zijn echter 3 maatregelen waarvan het noodzakelijk is deze op korte termijn te realiseren, maar waarvoor geen geld in 2018 beschikbaar is, te weten: 1. Vervangen 12 bakens in en rond de Bovenwijde € 35.000. Deze bakens zijn cruciaal voor het reguleren van het varen op Bovenwijde en dorpsgracht. De bakens zijn dringend aan vervanging toe. Goede bakens voorkomen ongewenst zoekgedrag van huurders en fluisterboten; 2. Opstellen visie op inrichting openbare ruimte langs dorpsgracht € 25.000. Het pad, taluds, bruggen en vonders zijn dringend aan vervanging toe. Daarvoor is nodig dat in 2018 een visie voor de inrichting van de openbare ruimte wordt opgesteld; 3. Afvalvoorziening (pilot frequentie lediging afvalbakken) € 10.000. Met name op drukke dagen is het noodzakelijk om de bakken vaker te legen. Dit voorkomt zwerfvuil. We willen hiermee een pilot draaien om vaker de afvalbakken te ledigen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor deze maatregelen is geen geld beschikbaar en derhalve is aanvullend budget noodzakelijk.
Welke maatregelen stellen we voor?	Een bedrag van € 70.000 hiervoor beschikbaar te stellen. Op het bedrag van € 35.000 zal moeten worden afgeschreven. De kapitaallasten van deze investering van € 35.000 bedragen € 1.867 voor 2018, 2019: € 1.843, 2020: € 1.820, 2021: € 1.786 en 2022: € 1.752.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 14: Zelfreinigend toilet binnenstad	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de investering in een zelfreinigend toilet in de binnenstad is een krediet benodigd van € 25.000. De kapitaallasten die hieruit voortvloeien kunnen worden gedekt door lagere schoonmaakkosten.
Wat zijn de oorzaken?	Met de renovatie van het openbaar toilet in de binnenstad was het ook gewenst om een zelfreinigend toilet aan te brengen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De hogere kapitaallasten als gevolg van de investering kunnen worden gedekt door lagere schoonmaakkosten.

Welke maatregelen stellen we voor?	Een krediet beschikbaar te stellen van € 25.000 en de kapitaallasten van € 2.167 voor 2018, 2019: € 2.134, 2020: € 2.101, 2021: € 2.068 en 2022: € 2.035 die hieruit voortvloeien te dekken uit lagere schoonmaakkosten voor dezelfde bedragen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 15: Aanpassen planning rondom uitgaven in beschoeiingen Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door het naar voren halen van werkzaamheden ontstaat een financieel nadeel voor 2018 en een financieel voordeel voor 2020.
Wat zijn de oorzaken?	De beschoeiing in Giethoorn is in een slechte staat en op sommige locaties kan een onveilige situatie ontstaan. In november 2017 is gestart met de uitvoering van vervanging beschoeiing Giethoorn fase 1 die medio april 2018 wordt/is afgerond. De beschoeiing die in fase 1 is vervangen betreft beschoeiing langs de Dorpsgracht aan de "particuliere zijde". Wat overblijft is de beschoeiing langs de Dorpsgracht aan de zijde van de openbare ruimte (fase 2). In kader van gebiedsgerichte aanpak Giethoorn is beoordeeld of vervanging van de beschoeiing fase 2 kan en nu wenselijk is. Geconcludeerd is dat vervanging beschoeiing fase 2, uitvoering november 2018 tot april 2019, het beste recht doet aan de al jarenlang durende wens en noodzaak om deze beschoeiing nu te vervangen. Om in 2018 de noodzakelijke investeringen in Giethoorn te kunnen doen willen wij graag werkzaamheden combineren. Dit betekent dat wij de geraamde budgetten voor beschoeiingen in 2019 en 2020 willen uitgeven in 2018 en 2019.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het beschikbare budget voor beschoeiingen uit 2019 zal worden uitgegeven in 2018 en het beschikbare budget voor 2020 zal worden uitgegeven in 2019. Dit betekent dat het noodzakelijk is in 2018 een bedrag van € 500.000 reeds uit te geven. Hiervan wordt de helft geactiveerd (rente en afschrijving) en is de helft onderhoud (eenmalig).
Welke maatregelen stellen we voor?	In 2018 een extra bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen voor de beschoeiingen in Giethoorn en het bedrag wat in 2020 beschikbaar is te reduceren tot 0. De helft van de kosten wordt geactiveerd (rente en afschrijving) en de andere helft is onderhoud. Gevolg van het naar voren halen van het onderdeel wat wordt geactiveerd, is een rentenadeel voor de exploitatie van € 8.667 in 2018 en 2019 en € 14.667 voor riolering in 2018 en 2019. Gevolg van het onderdeel onderhoud is een nadeel voor de begroting van € 50.000 in 2018 en in 2020 een voordeel van € 50.000. Voor riolering geldt dat er in 2018 een nadeel ontstaat van € 200.000 en in 2020 een voordeel van € 200.000. Per saldo ontstaat er voor de begroting 2018 een nadeel van € 58.667, in 2019 een nadeel van € 8.667 en in 2020 een voordeel van € 50.000. Ten aanzien van riolering geldt dat in 2018 een nadeel ontstaat van € 214.667, in 2019 een nadeel van € 14.667 en in 2020 een voordeel van € 200.000. Deze bedragen kunnen worden verrekend in de voorziening riolering.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 16: Begroting 2019 - 2022 Veiligheidsregio IJsselland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de vergadering van de gemeenteraad van 29 mei 2018 is de begroting 2019 – 2022 van de Veiligheidsregio IJsselland behandeld. Besloten is om geen zienswijze in te dienen op deze begroting. De begroting is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio op 20 juni 2018. De gemeentelijke begroting dient te worden aangepast op de begroting van de Veiligheidsregio.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De bijdrage aan de Veiligheidsregio moet in het jaar 2019 worden verhoogd met een bedrag van € 93.116. Vanaf het jaar 2020 wordt dit structureel € 157.818.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om de begroting 2019–2022 structureel met genoemde bedragen op te hogen.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.
--	-------

Financiële mutatie nr. 17: Brugwachters	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de inhuur van brugwachters is een structureel nadeel ontstaan van € 45.000.
Wat zijn de oorzaken?	De oorzaak van de overschrijding is 3-ledig: het aanpassen van de dienstregeling ten aanzien van de winterbediening, de salarisverhogingen bedroegen meer dan gemiddeld mede door hogere onregelmatigheidstoelagen (vanuit wetgeving) dan de toegekende looncompensatie en het op een andere manier invullen van vervanging in geval van ziekte.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort van € 45.000 vanaf 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en structureel met € 45.000 op te hogen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 18: Actualisatie bestemmingsplan project Eeserwold	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De kosten voor het actualiseren van het bestemmingsplan Eeserwold en de projectbegeleiding worden geraamd op € 50.000. Dit bedrag betreft een voorschot op nog te verwachten opbrengsten uit lopende overeenkomsten en te actualiseren overeenkomsten.
Wat zijn de oorzaken?	Voor het project Eeserwold is het noodzakelijk dat het bestemmingsplan wordt geactualiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige marktmogelijkheden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig tekort in 2018 van € 50.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en incidenteel een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 19 : Verkoop wijkcentrum De Oerthe	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Wijkcentrum De Oerthe is verkocht aan Accrete, een organisatie voor christelijk onderwijs en kinderopvang in Zwartewaterland en Steenwijkerland. De verkoop van het pand heeft uiteraard financiële gevolgen.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De boekwaarde van het pand bedraagt € 288.000. De overeengekomen verkoopprijs met Accrete bedraagt € 240.000 (k.k.), een nadelig verschil derhalve van € 48.000. Tegenover dit eenmalige nadeel staat een structureel voordeel op de geraamde kapitaallasten (afschrijving en rente) van € 12.250. Op onderhoudskosten wordt jaarlijks een bedrag van ongeveer € 3.400 bespaard.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen op basis van bovenstaande gegevens.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Wijkvereniging de Middenweg maakt momenteel ook gebruik van De Oerthe. Met Accrete is overeengekomen dat de wijkvereniging gebruik mag blijven maken van het pand.

STEENWIJKERLANDERS DOEN HET SAMEN

Financiële mutatie nr. 20: toename uitgaven sociaal domein	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de uitgaven voor Wmo- en Jeugdhulp voorzieningen is structureel € 550.000 meer budget nodig.
Wat zijn de oorzaken?	Een eerste analyse laat, zowel bij de Wmo als de Jeugdhulp, niet zozeer een toename van het aantal cliënten zien, als het indiceren van een zwaardere zorg. Regionaal en lokaal wordt geanalyseerd waardoor met name de sterke stijging in de uitgaven jeugdhulp wordt veroorzaakt.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De gemeente is het vangnet voor dié inwoners die niet zelf-/samenredzaam zijn. Als niet de juiste zorg of juiste hoeveelheid zorg ingekocht kan worden, bestaat de kans dat inwoners buiten of aan de rand van de samenleving komen te staan.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voorgesteld wordt om het bedrag van € 550.000 te dekken vanuit de Reserve opvangen tekorten Sociaal domein. De reserve kent een saldo van € 3 miljoen en is bedoeld om tegenvallers op te vangen. <i>Op 19 december 2017 heeft de raad de Nota Reserves en Voorzieningen 2017 vastgesteld. Daarin staat vermeld dat het nut van de 'Reserve opvangen tekorten Sociaal Domein' genoemde reserve zal worden herijkt bij de PPN 2019-2022.</i> Deze herijking zal plaatsvinden bij de Programmabegroting 2019-2022.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het incidenteel ophogen van de begroting met € 550.000, dekking uit de Reserve opvangen tekorten Sociaal domein'. De maartcirculaire laat een toename zien in de budgetten vanuit het rijk voor de Wmo-voorzieningen (toename volume). Daarnaast is het de verwachting dat de meicirculaire een positief beeld zal laten zien op het gebied van het Sociaal domein door de toe te kennen indexeringen door het rijk. Beide ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat het nu zichtbare tekort bij de maatwerkvoorzieningen opgevangen kan worden binnen de door het rijk ontvangen budgetten en dat er nu niet om een structurele verhoging gevraagd wordt.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het is de bedoeling dat de zorgbudgetten vanaf 2019 meegenomen gaan worden in het Gemeentefonds en niet meer als aparte integratie uitkering zichtbaar zijn. Wat voor effect dit zal hebben op de inkomsten vanuit het rijk is nog niet geheel duidelijk. Er kunnen herverdeel-effecten optreden.

Financiële mutatie nr. 21: subsidie stichting Sportservice Overijssel	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een tekort op de subsidie van € 85.000 op de zwembaden Waterwyck en Vollenhove.
Wat zijn de oorzaken?	Op basis van de jaarlijkse tekorten op de exploitatie van deze zwembaden van circa € 185.000 op jaarbasis heeft de raad in 2016 besloten het bestuur opdracht te geven dit tekort in 2 jaar tijd terug te brengen met € 125.000. Voor het jaar 2016 is extra subsidie toegekend van € 100.000 en voor 2017 een bedrag van € 60.000. Na een evaluatie van deze 2 jaar zou beoordeeld worden of dit resultaat gehaald zou worden en wat voor consequenties dit heeft voor het subsidieniveau vanaf 2018. Op basis van de resultaten van de afgelopen 2 jaar heeft het bestuur het jaarlijks tekort met € 100.000 (ipv de gewenste € 125.000) terug weten te dringen tot € 85.000. Dit wordt door het bestuur op dit moment ook als het maximaal haalbare geacht. Ook wij zijn van mening dat, wil er sprake zijn van een gezonde exploitatie van beide zwembaden na de genomen maatregelen, we de subsidie op realistisch niveau moeten begrenzen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is voor 2018 sprake van een tekort van € 85.000. Ook voor de jaren daarna blijft dit tekort bestaan. Dit bedrag wordt daarom ook meegenomen in een claim bij de begroting.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting overeenkomstig aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er valt landelijk een trendmatige daling van het zwembadbezoek te constateren, daarin past ook de terugloop van de bezoekersaantallen in de zwembaden van Steenwijkerland.

Financiële mutatie nr. 22: nakomende kosten jeugdzorg 2017	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het Regionaal Serviceteam Jeugdzorg IJsselland (voorheen BVO) was bij het opstellen van de gemeentelijke jaarrekening nog bezig met het berekenen van de kosten voor de jeugdzorg. De laatste concept-rapportage laat zien dat deze kosten nog eens € 171.000 hoger zijn dan in de gemeentelijke jaarrekening is meegenomen. <i>Mogelijk wijzigt dit bedrag nog op grond van de definitieve jaarcijfers over 2017 van RSJ IJsselland. De eventuele budgettaire gevolgen voor 2018 zullen wij verwerken bij de Najaarsnota 2018.</i>
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente sluit het jaar boekhoudkundig eerder af dan het RSJ de definitieve jaarcijfers kan leveren. Hierdoor werd pas na het opstellen van de jaarrekening duidelijk dat de kosten van de jeugdhulp hoger waren dan tot dat moment was gecommuniceerd.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Het huidige budget voor jeugdzorg is niet voldoende. Het is dan ook niet mogelijk deze kosten van voorgaand jaar uit deze post te dekken. Bij onvoldoende budget zou de noodzakelijk jeugdhulp niet gegeven kunnen worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voorgesteld wordt om het bedrag van € 171.000 te dekken vanuit de 'Reserve opvangen tekorten Sociaal domein'. Deze reserve kent een saldo van € 3 miljoen en is bedoeld om tegenvallers op te vangen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het incidenteel ophogen van de begroting met € 171.000, dekking uit de 'Reserve opvangen tekorten Sociaal domein'.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 23: onderzoek consequenties mogelijke toetreding GR Historisch Centrum Overijssel	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 15.000 in 2018 € 30.000 in 2019
Wat zijn de oorzaken?	Het college en de gemeenteraad hebben een besluit genomen om de consequenties van een mogelijke toetreding van de gemeente Steenwijkerland tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Overijssel per 1-1-2020 nader uit te werken. De kosten zijn bedoeld om de financiële, personele en organisatorische gevolgen van de eventuele toetreding zo exact mogelijk in beeld te brengen en de toetreding vervolgens voor te bereiden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	€ 15.000 in 2018 € 30.000 in 2019
Welke maatregelen stellen we voor?	Deze bedragen te verwerken in de begroting 2018 en 2019.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 24 : minimabeleid en bijzondere bijstand	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Op basis van de uitgaven voor minimabeleid en bijzondere bijstand de afgelopen jaren en ook 2017 zijn de verwachte uitgaven ook voor 2018 naar verwachting € 200.000 hoger dan wij in onze begroting hebben opgenomen. De IGSD die dit beleid voor ons uitvoert, heeft hier zijn begroting voor 2018 e.v. wel op aangepast. Na vaststelling hiervan is dit echter nog niet door vertaald in onze begroting.
Wat zijn de oorzaken?	Belangrijkste oorzaak hiervan is de stijgende kosten voor bewindvoering en woninginrichting.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het bedrag voor minimabeleid en bijzondere bijstand wordt overschreden met een bedrag van € 200.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aangezien dit uitgavenniveau ook voor de komende jaren verwacht wordt, is het voorstel de begroting vanaf 2018 hier structureel op aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De besluitvorming over de nota herijking armoede- en minimabeleid 2018-2021. De financiële gevolgen van deze nota worden meegenomen in een claim bij de begroting.

Financiële mutatie nr. 25: BUIG-budget Participatiewet en uitgaven Participatiewet	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de gemeentelijke begroting 2018 is de rijksbijdrage BUIG-budget Participatiewet geraamd op € 12.799.000. De bijdrage voor 2018 is onlangs nader voorlopig vastgesteld op € 13.634.000. Tevens blijft de daling van ons uitkeringsbestand op dit moment achter bij de raming over 2018, waardoor het begrote aantal uitkeringen met 33 (13 WWB en 20 Ioa) verhoogd moet worden om tot realistische cijfers te komen. De IGSD zal hiervoor nog een begrotingswijziging voorleggen aan de gemeenteraad.
Wat zijn de oorzaken?	De BUIG-bijdrage is door het rijk hoger vastgesteld als gevolg van een stijging van het macrobudget en het verder doorvoeren in 2018 van het objectief verdeelmodel. De hogere uitgaven worden hoofdzakelijk veroorzaakt door het feit dat het resterende uitkeringsbestand een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft, waardoor plaatsing op de arbeidsmarkt moeilijker wordt (de zogeheten mismatch tussen vraag en aanbod).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De gevolgen hiervan zijn dat de uitstroombestemming, zoals het nu lijkt, niet gehaald zal worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De verhoging van de BUIG uitkering levert een structureel voordeel in de begroting op van € 835.000. De stijging van het aantal uitkeringen levert een nadeel in de begroting op van € 480.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting 2018-2021.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De BUIG uitkering is nader voorlopig vastgesteld. Er volgt in de loop van 2018 nog een definitieve beschikking over 2018. Dit kan afwijken van het nu gemelde budget. De IGSD dient haar begroting 2019 -2022 voor een zienswijze nog voor te leggen aan de gemeenteraad. In deze begroting staan de (financiële) ontwikkelingen vermeld vanaf het jaar 2019. Ten opzichte van de conceptbegroting van de IGSD ontstaat er een structureel nadeel in de gemeentelijke begroting.

Financiële mutatie nr. 26: Huisvestingskosten IGSD	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de gemeentelijke begroting is vanaf 2019 een bezuiniging op de huisvestingskosten IGSD ingeboekt van € 300.000 in verband met het aflopende huurcontract van het werkplein begin 2019. Aangezien de IGSD in 2019 ook nog gebruik maakt van dit gebouw zal deze bezuiniging niet gerealiseerd worden.
Wat zijn de oorzaken?	Het huurcontract over de eerste 10 jaar van het werkplein loopt in februari 2019 af. Voor de herpositionering van de taken van de Participatiewet naar de gemeentelijke toegang is de planning dat dit per 1 januari 2020 gerealiseerd kan zijn. Tot die tijd blijft het noodzakelijk dat de IGSD gehuisvest blijft op het werkplein. De ingeboekte bezuiniging op deze huisvestingskosten kan daarom over 2019 niet gerealiseerd worden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort in de begroting van € 300.000 in het jaar 2019.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting 2019.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het is nog afhankelijk van de definitieve besluitvorming over de herpositionering van taken van de IGSD en inherent hieraan het besluit over het al dan niet opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling van de IGSD, hoe de huisvestingslasten van de IGSD er vanaf 2020 eruit komen te zien.

Financiële mutatie nr. 27: exploitatiebijdrage NoordWestGroep	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De primaire begroting 2018 van NoordWestGroep (NWG) liet een tekort zien van circa € 1,6 mln. Vanuit NWG is met het aantreden van een nieuwe directeur een aanvang gemaakt met een herstructurering van de organisatie. De herziene begroting voor 2018 laat nog een tekort zien van € 1.272.000. Ten opzichte van onze gemeentelijke bijdrage voor 2018 ad € 791.800 bedraagt het verschil € 480.200.

Wat zijn de oorzaken?	Er is een aantal oorzaken aan te wijzen voor dit stijgende tekort. Ten eerste is dat de jaarlijkse korting op de rijkssubsidie Wsw. Dit is een autonome ontwikkeling die niet beïnvloedbaar is. Daarnaast is geconstateerd dat de verhouding tussen ambtelijk personeel en het aantal SW-medewerkers bij NWG hoger ligt dan het landelijk gemiddelde en tenslotte pakte de invlechting met de IGSD in financieel opzicht nadelig uit voor NWG.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door de extra bijdrage ontstaat er een tekort in de gemeentelijke begroting van € 480.200 in 2018. De financiële effecten van deze herstructurering zullen pas op de langere termijn (vanaf 2020) gerealiseerd worden en zijn mede afhankelijk van de keuzes die nog gemaakt moeten worden over de toekomst van NWG.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting 2018 met een bedrag van € 480.200.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	NWG is bezig met een verdere uitwerking van het herstructureringsplan voor de komende jaren. Het meerjarenperspectief hiervan zal nog in een aparte claim voor de komende jaren aan u voorgelegd worden.

Financiële mutatie nr. 28: Diverse prijsindexeringen subsidies	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij het samenstellen van de begroting 2018 is ten onrechte verzuimd om de subsidie van een aantal instanties op te hogen met de prijsindexatie ter hoogte van 1,7%. Dit dient alsnog te gebeuren.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De verhoging met 1,7% levert een structureel nadeel op van € 56.870.
Welke maatregelen stellen we voor?	Alsnog structureel aanpassen van de begroting met de indexering van 1,7%.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 29: Samenvoeging gemeentelijke toegang Wmo, jeugd en participatie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Met het beleidsplan 2017-2020 heeft de gemeenteraad besloten tot samenvoeging van de gemeentelijke toegang tot de voorzieningen Wmo, jeugd en participatie. Sinds 1 januari 2017 is een samenvoeging van de toegang Wmo en jeugd gerealiseerd. Sinds medio 2017 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar hoe de toegangstaken participatie hier ook aan toegevoegd kunnen worden. Op termijn is het gevolg hiervan dat de Gemeenschappelijke Regeling IGSD Steenwijkerland-Westerveld opgeheven kan worden per 1 januari 2020.
Wat zijn de oorzaken?	Samenvoeging van de gemeentelijke toegang Wmo, jeugd en participatie.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De herpositionering van taken en opheffing van de GR IGSD brengt verschillende kosten met zich mee. De meeste van deze kosten zijn nog niet inzichtelijk. Gedurende de transitiefase zal bekeken worden hoe hoog de kosten zijn en zullen hier indien nodig dekkingsvoorstellen voor gemaakt worden. Voor de eerste stap uit het transitieplan – het ontwerp – moet een externe projectleider aangesteld worden. Tevens is er juridische ondersteuning nodig voor de komende maanden. De totale kosten worden geschat op € 130.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om een bedrag van € 130.000 vrij te geven voor de eerste stap uit het transitieplan samenvoeging gemeentelijke toegang. Dit bedrag kan gedekt worden uit de reserve frictie samenvoeging IGSD–NWG. De stand van de reserve bedraagt nog € 444.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 30: Begroting 2019 - 2022 GGD IJsselland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de vergadering van de gemeenteraad van 29 mei 2018 is de begroting 2019 – 2022 van de GGD IJsselland behandeld. Besloten is om geen zienswijze in te dienen op deze begroting. De begroting is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling GGD op 21 juni 2018. De gemeentelijke begroting dient te worden aangepast op de begroting van de GGD.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De bijdrage aan de GGD moet vanaf het jaar 2019 structureel worden verhoogd met een bedrag van € 58.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om de begroting 2019 structureel met een bedrag van € 58.000 op te hogen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 31: Sponsoring openluchtspektakel 'Storm over Beulaeke'	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Stichting de Meenthe organiseert een aantal voorstellingen van het openluchtspektakel 'Storm over Beulaeke' rond Giethoorn. Het college heeft besloten dit spektakel te sponsoren met een bedrag van € 20.000, omdat het een positieve uitstraling heeft op de gemeente en de gemeente dit kan benutten voor de promotie van haar gebied en culturele trekpleisters.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een bedrag ter hoogte van € 20.000 toegezegd.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om de begroting 2018 met een bedrag van € 20.000 op te hogen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 32: financiële vertaling IHP Onderwijshuisvesting	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan betekent dat er in 2018 al moet worden begonnen met het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten. Dit brengt financiële gevolgen met zich mee.
Wat zijn de oorzaken?	Op 23 januari 2018 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan onderwijs Steenwijkerland "Ruimte voor talent" vastgesteld. Tevens is het besluit genomen de financiële consequenties mee te nemen bij de integrale afweging voor de PPN 2019-2022. Ditzelfde geldt voor de voorbereidingskredieten in 2018.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er zal voor de voorbereiding geld beschikbaar moeten worden gesteld.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om in 2018 een eenmalig bedrag beschikbaar te stellen van € 200.000 voor voorbereidingskredieten.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

STEENWIJKERLANDERS ZIJN ACTIEF

Binnen dit programma doen zich geen financiële mutaties voor ten opzichte van de Programmabegroting 2018-2021.

FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

Financiële mutatie nr. 33: Correctie eenmalige uitkering Attero	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een bedrag van € 7.800.
Wat zijn de oorzaken?	De verwachte agio-uitkering van Attero is structureel meegenomen, terwijl dit eenmalig is.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Vanaf 2020 ontstaat er een nadeel voor de begroting van € 7.800.
Welke maatregelen stellen we voor?	De programmabegroting 2019-2022 aanpassen en een nadeel van € 7.800 te verwerken vanaf 2020.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 34: Lagere kapitaallasten als gevolg van verkoop voormalige school Zuidveen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een bedrag van € 7.310.
Wat zijn de oorzaken?	In verband met de verkoop van de voormalige school in Zuidveen, vervallen de jaarlijkse afschrijvingslasten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel van € 7.310.
Welke maatregelen stellen we voor?	De programmabegroting 2019-2022 aanpassen met een structureel voordeel vanaf 2018 van € 7.310.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 35: Hogere dividenduitkering Vitens	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een hogere dividenduitkering van Vitens N.V. van € 4.818.
Wat zijn de oorzaken?	Een hogere gerealiseerde nettowinst bij Vitens N.V..
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig financieel voordeel van € 4.818.
Welke maatregelen stellen we voor?	De hogere dividenduitkering eenmalig mee te nemen in de jaarschijf 2018 van de programmabegroting.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vaststelling van de vermogenskostenvoet door de Autoriteit Consument en Markt (WACC).

Financiële mutatie nr. 36: Lagere dividenduitkering Vitens N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Lagere dividenduitkering van Vitens N.V.

Wat zijn de oorzaken?	Verlaging van het percentage van de vermogenskostenvoet (WACC). Door de ACM is bepaald dat het winstpercentage van Vitens naar beneden moet worden bijgesteld. Dit heeft gevolgen voor onze dividenduitkering.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Lagere dividenduitkering voor de gemeente van € 5.421 in 2019, € 4.216 in 2020 en € 75.886 vanaf 2021.
Welke maatregelen stellen we voor?	De programmabegroting 2019-2022 aanpassen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vaststelling van de vermogenskostenvoet door de Autoriteit Consument en Markt.

Financiële mutatie nr. 37: Hogere lasten verzekeringspremie werkmaterieel	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de premie werkmaterieel van € 32.102.
Wat zijn de oorzaken?	De verzekeringsmaatschappij brengt ons hogere kosten in rekening voor onze tractiemiddelen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel nadeel van € 32.102 vanaf 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	De programmabegroting 2019-2022 aanpassen met een structureel nadeel van € 32.102 vanaf 2018.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het in rekening brengen van hogere inflatie voor verzekeringspremies.

Financiële mutatie nr. 38: Aanpassingen rentelasten jaarschijf 2022	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De rentelasten voor de jaarschijf 2022 zijn te hoog berekend als gevolg van een aantal investeringen.
Wat zijn de oorzaken?	De jaarschijf 2021 wordt rechtstreeks doorgetrokken naar 2022. Hierin is geen rekening gehouden met afschrijvingen in dat jaar. Dit dient te worden hersteld.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen. Eén en ander is al verwerkt in de programmabegroting 2018-2021.
Welke maatregelen stellen we voor?	De jaarschijf 2022 in de Programmabegroting aanpassen met een voordeel van € 5.661.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 39: Hogere dividenduitkering BNG	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een hogere dividenduitkering van de BNG van € 115.410.
Wat zijn de oorzaken?	Verhoging van het uitkeringspercentage van 25% naar 37,5% en een hogere gerealiseerde nettowinst bij de BNG.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel van € 115.410.
Welke maatregelen stellen we voor?	De hogere dividend uitkering structureel mee te nemen in de programmabegroting vanaf 2018.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 40: Loonkosten Raad en B&W	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De loonkosten van college en raad zijn op grond van de C.A.O. Rijk en Ministeriele Beschikking bijgesteld.

Wat zijn de oorzaken?	Op basis van de ministeriële beschikking en de C.A.O. Rijk zijn de loonkosten voor Raad en college bijgesteld.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel nadeel van € 5.300 vanaf het jaar 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 – 2021 structureel bijstellen met € 5.300.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 41: Algemene uitkering septembercirculaire 2017	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de septembercirculaire 2017 zijn de ontwikkelingen van de Algemene uitkering (AU) weergegeven. Financiële effecten van verschillende onderdelen zijn verwerkt: Accresontwikkeling 2017-2021, plafond BTW compensatiefonds, uitkeringsbasis.
Wat zijn de oorzaken?	In de septembercirculaire 2017 is de raming van de accressen bijgesteld op basis van de Miljoenennota 2017.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	2018: voordeel € 147.779 2019: voordeel € 29.417 2020: nadeel € 87.965 2021-2022: nadeel € 175.737
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting overeenkomstig aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Brede koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven, overheveling integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering van het gemeentefonds, enveloppen klimaat en regionalisering.

Financiële mutatie nr. 42: Beëindiging rechtstreekse betalingen aan de VNG	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Omdat vanaf 2018 geen sprake meer is van rechtstreekse betalingen aan de VNG, worden bestaande reserveringen ingang van dat jaar ongedaan gemaakt. Vervolgens wordt gemeenten gevraagd om het bedrag dat zij hierdoor aanvullend ontvangen, door te geven aan het A+O-fonds, de Waarderingskamer (vanaf 2019) en het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (Fonds GGU) zodat de gezamenlijke uitvoering kan worden voortgezet.
Wat zijn de oorzaken?	Bij de meicirculaire 2016 zijn 2 punten (ca. € 59.000) van de uitkeringsfactor beschikbaar gesteld en toegevoegd aan de algemene middelen. Bij de mei-circulaire 2017 is nog € 1,15 per inwoner gecompenseerd. Werkelijk te betalen bedragen zijn pas eind 2017 bekend geworden. Beide elementen van compensatie moeten in de berekening betrokken worden en dekken niet volledig de uitgaven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	2018: nadeel € 78.046 Vanaf 2019: structureel nadeel € 79.317
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting overeenkomstig aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 43: Aanpassing rentelasten school Blankenham	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een nadeel van resp. € 1.834, € 1.889, € 1.944, € 2.000 en € 2.055 voor de jaren 2018 tot en met 2022 ten opzichte van het eerder vermelde voordeel van € 7.091 als gevolg van de herbestemming van het voormalig schoolgebouw in Blankenham.
Wat zijn de oorzaken?	Als gevolg van het afboeken van de boekwaarde van het voormalig schoolgebouw in Blankenham is een voordeel ingeboekt van € 7.091 structureel. Dit blijkt doordat er ten tijde van de wijziging uitgegaan is van een verkeerd rentepercentage te hoog te zijn geweest. Hierdoor ontstaat een nu structureel nadeel.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een nadeel voor de begroting van resp. € 1.834, € 1.889, € 1.944, € 2.000 en € 2.055.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting overeenkomstig aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 44: C.A.O gemeentepersoneel t/m 2018	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor 2018 is er een definitieve C.A.O gemeentepersoneel afgesloten. De hiervoor gereserveerde middelen zijn hoger dan de benodigde middelen. De afwijking bedraagt € 130.333 in 2018, € 102.522 in 2019 en vanaf 2020 € 107.143.
Wat zijn de oorzaken?	De definitief vastgestelde C.A.O. is lager dan in de perspectiefnota 2018-2021 is opgenomen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen voor doelstellingen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor de meerjarenraming vallen de niet benodigde middelen vrij ten gunste van de begroting 2018: € 130.333, 2019: € 102.522 en vanaf 2020: € 107.143.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018-2021 aanpassen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Ingaande 2019 dient er weer een nieuwe C.A.O. te worden afgesloten.

Financiële mutatie nr. 45: Uitvoering Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de uitvoering van de AVG, is naast de invulling van de rol van de Functionaris Gegevensbescherming ook de invulling van de rol van de juridisch medewerker noodzakelijk. De kosten voor deze medewerker worden voor 2018 ingeschat op € 25.000.
Wat zijn de oorzaken?	De AVG is op 25 mei 2016 van kracht geworden. Met ingang van 25 mei 2018 zal de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) de controle op de naleving van deze verordening gaan uitvoeren. Dit betekent dat wij op een goede manier hieraan invulling moeten geven. Naast de invulling van de rol van de Functionaris Gegevensbescherming is het ook belangrijk de rol voor security officer en de juridisch medewerker (privacy officer) goed in te vullen. Met de vaststelling van het informatiebeveiligingsbeleid in 2017 is de rol van privacy officer ingevuld. De rol van juridisch medewerker is echter nog niet ingevuld. Dit is echter wel noodzakelijk.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het gevraagde budget is voor extra uitvoeringscapaciteit.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting structureel aan te passen vanaf 2018: € 25.000 in 2018, € 43.500 in 2019, € 43.500 in 2020 en € 34.600 vanaf 2021.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 46: Dividenduitkering ROVA	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Over 2017 wordt een hogere dividenduitkering van de ROVA verwacht van € 77.673.
Wat zijn de oorzaken?	De ROVA heeft een hoger resultaat geboekt dan waar rekening mee is gehouden. In de jaarschijf 2018 was rekening gehouden met een bedrag van € 270.000. De verwachte dividenduitkering bedraagt € 347.673.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een financieel voordeel voor 2018 van € 77.673.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen voor de jaarschijf 2018 en een voordeel van € 77.673 in de begroting te verwerken. Aangezien in het resultaat ook eenmalige effecten zitten wordt voorgesteld het resultaat vanaf 2019 op hetzelfde niveau te laten.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.
--	-------